

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SĘDZISZÓW do roku 2035

Spis treści

1. Wnioski z Diagnozy.....	2
1.1. Wnioski z Diagnozy dla sfery społecznej.....	2
1.2. Wnioski z Diagnozy dla sfery gospodarczej.....	13
1.3. Wnioski z Diagnozy dla sfery przestrzennej i ekologicznej	16
2. Analiza SWOT na podstawie wniosków z Diagnozy gminy oraz partycypacji i konsultacji społecznych.....	24
3. Wizja, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań.....	30
4. Zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe	51
5. Kwestie wodne a Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów	51
6. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie polityki przestrzennej w gminie.....	62
7. Obszary Strategicznej Interwencji	71
8. System realizacji strategii.	74
8.1. Zasady wdrożenia Strategii.....	74
8.2. Monitoring i ewaluacja Strategii.....	80
8.3. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii	86
8.4. Ramy finansowe i źródła finansowania.	87
8.5. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	93
9. Zgodność strategii rozwoju z dokumentami wyższego szczebla	93

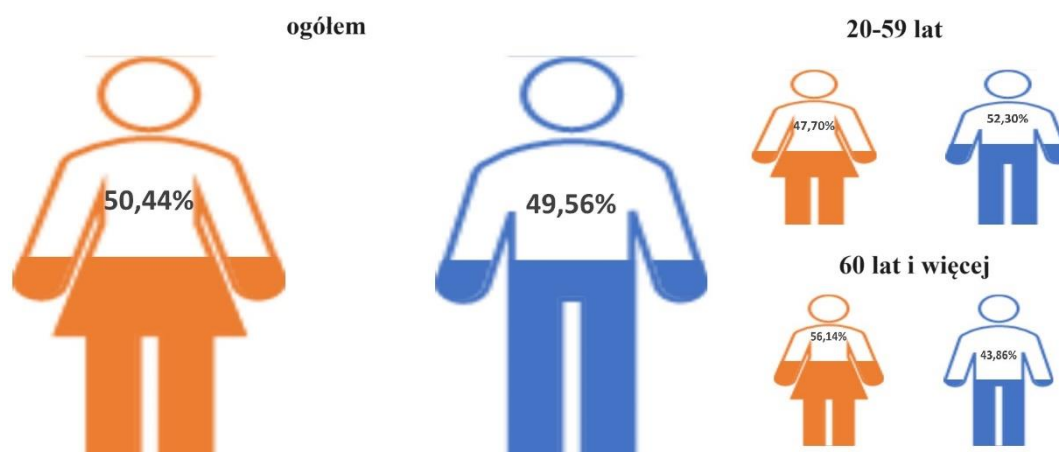
1. Wnioski z Diagnozy

Diagnoza Miasta i Gminy Sędziszów została przygotowana w 2022 roku, przez co większość danych statystycznych kończyła się na roku 2020. W toku prac nad niniejszą Strategią Rozwoju, wnioski z diagnozy zostały zaktualizowane oraz skonfrontowane z nowszymi danymi.

1.1. Wnioski z Diagnozy dla sfery społecznej

Dane GUS na dzień 31 grudnia 2022 roku wskazują, że gminę Sędziszów zamieszkuje 11 849 osób, w tym 5 872 mężczyzn co stanowi 49,6% ogółu oraz 5 977 kobiet stanowiących 50,4% ogółu. Średnio na 1 km² przypadało 81 osób.

Rysunek 1. Mieszkańcy gminy Sędziszów w 2022 roku podziale na płeć

Źródło. Opracowanie własne.

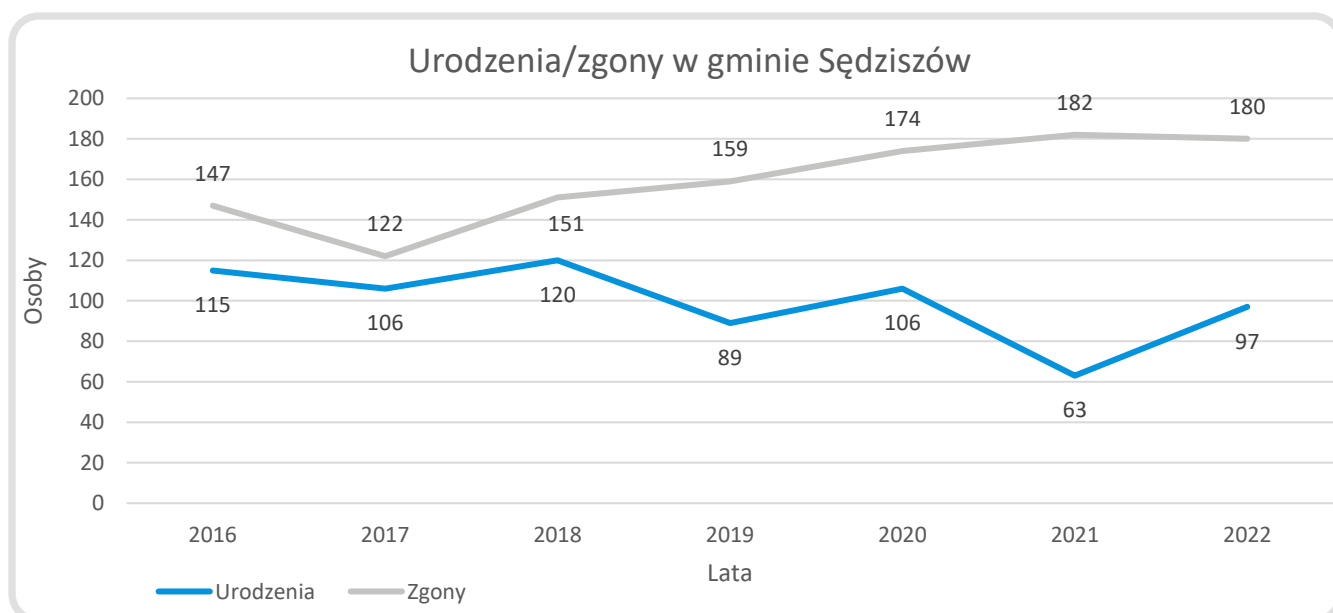
Liczba osób zamieszkujących teren gminy Sędziszów rokrocznie maleje. Według danych GUS w 2022 roku liczba mieszkańców była o 6,5% mniejsza niż w 2016 roku (-830 osób). Spadek liczby ludności w gminie Sędziszów kształtowany jest przez takie czynniki jak negatywne trendy demograficzne (-419 osób w latach 2016-2022) oraz ujemne saldo migracyjne (łącznie -323 osoby w analizowanym przedziale czasu).

W każdym roku w przedziale 2016 – 2022, w gminie Sędziszów obserwowany był ujemny przyrost naturalny. Zjawisko to pogłębiło się na przestrzeni ostatnich czterech analizowanych lat, gdzie w samym 2021 roku bilans naturalny przyjął wartość -119. W roku tym na terenie

gminy urodziła się rekordowo niska liczba dzieci (63) oraz umarła rekordowo wysoka liczba mieszkańców (182). Zauważalny jest wzrost liczby zgonów w latach 2020-2022, co można powiązać z trwającą wówczas pandemią COVID-19. Jak pokazują dane za pierwsze półrocze 2023 roku (ostatnie dostępne dane na moment przygotowywania niniejszej Strategii), ubytek mieszkańców spowodowany ujemnym przyrostem naturalnym będzie się w dalszym ciągu pogłębiał. W półroczu tym urodziło się jedynie 36 dzieci, co przy liczbie zgonów na poziomie 79 dało przyrost naturalny o ujemnej wartości 43. Przeliczając przyrost naturalny na 1000 mieszkańców otrzymamy informację, że w 2022 roku w gminie Sędziszów przyjął on wartość -6,98. Był to najwyższy wskaźnik w porównaniu do powiatu jędrzejowskiego (-6,70), województwa świętokrzyskiego (-6,45) oraz kraju (-3,79).

Wykres 1. Urodzenia i zgony w gminie Sędziszów w latach 2016-2022

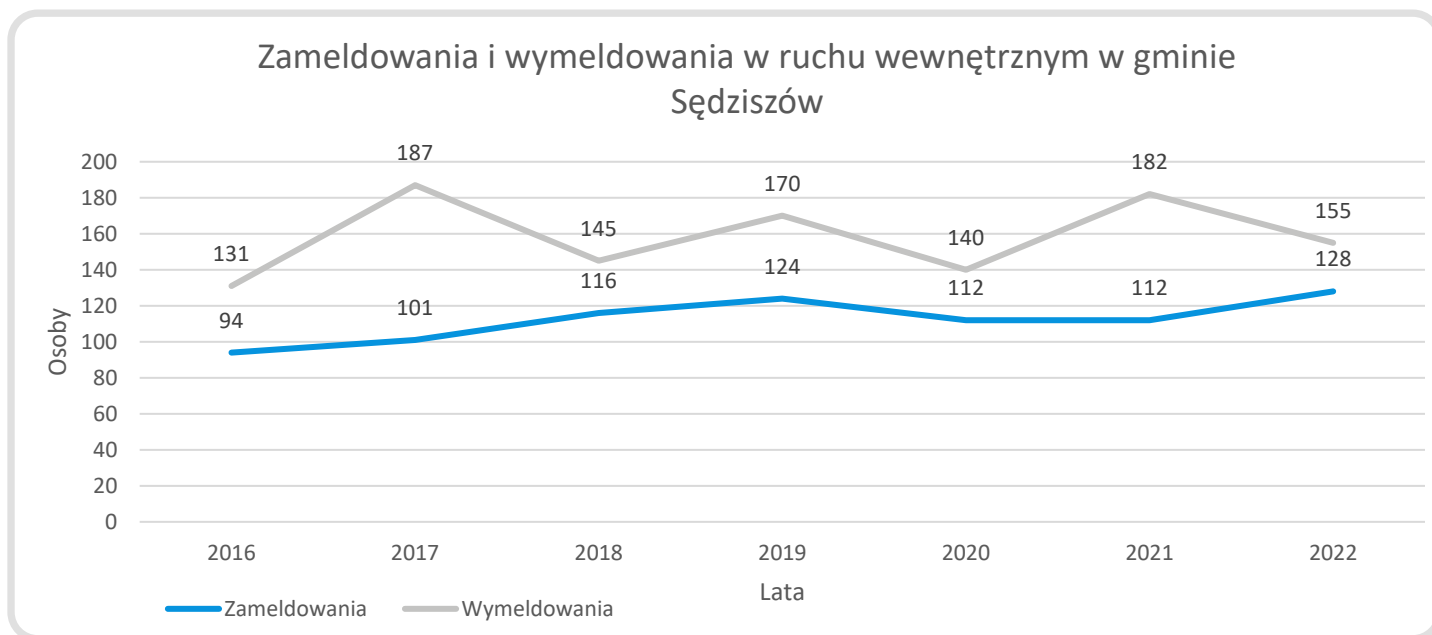

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS 2022 rok.

Drugim czynnikiem negatywnie wpływającym na kształtowanie się struktury ludności na terenie gminy Sędziszów jest ujemna wartość wskaźnika salda migracji wewnętrznych. Wskaźnik ten oznacza, że więcej mieszkańców wyjeżdża z gminy Sędziszów niż osiedla się na danym obszarze. W 2022 roku saldo migracji wewnętrznych wskazywało na ubytek 27 osób.

Wykres 2. Zameldowania i wymeldowania w ruchu wewnętrznym w gminie Sędziszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS 2020 rok.

Największe odchylenia pomiędzy osobami nowo zameldowanymi w gminie Sędziszów, a osobami wymeldowanymi z gminy, osiedlającymi się na terenie innej gminy, widoczny był w 2017 roku (-86 osób). W dwóch z trzech ostatnich analizowanych lat saldo migracji wewnętrznych wynosiło -28 (rok 2020) oraz -27 osób (rok 2022). Był to jeden z najniższych ujemnych wyników i mógł być spowodowany pandemią wirusa SARS-CoV2, który znacząco ograniczył przemieszczanie się ludności.

Zarówno ujemna demografia, jak i ujemne saldo migracji wewnętrznych to czynniki negatywnie oddziałujące na strukturę ludności w gminie Sędziszów w latach 2016 – 2022. Należy zaznaczyć, że przeprowadzona analiza porównawcza, na podstawie danych GUS za 2022 rok pokazała, że wszystkie terytorialnie sąsiadujące gminy z gminą Sędziszów również zmagają się z ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji.

W gminie Sędziszów na dzień 31.12.2022 r. ludność z przedprodukcyjnej grupy wiekowej (do 17 lat) wynosiła 2 079 osób co stanowi 17,5% ogółu mieszkańców gminy Sędziszów, z czego 1 014 osób to kobiety. Grupa produkcyjna (kobiety od 18 do 59 lat i mężczyźni od 18 do 64 lat) wynosiła 6 684 osób (w tym 3 016 kobiet), co stanowi 56,4% ogółu mieszkańców gminy. W wieku poprodukcyjnym w gminie Sędziszów zameldowanych było 3 086 osób, co stanowi 26,0% ogółu mieszkańców gminy. W grupie poprodukcyjnej dominują kobiety (1 947).

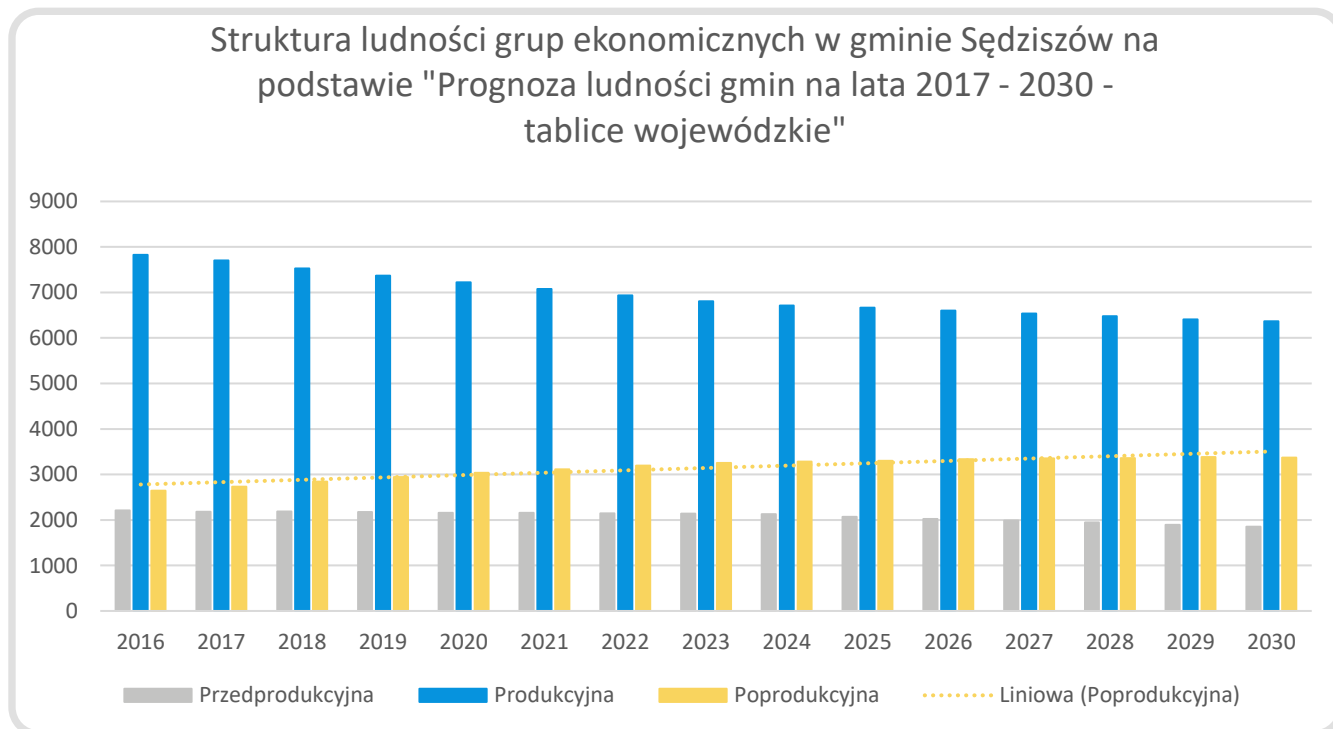

Struktura wiekowa ludności według grup ekonomicznych wskazuje negatywny trend wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym, rokrocznym zmniejszaniu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. W 2022 roku liczba osób zaliczanych do produkcyjnej grupy ekonomicznej zmniejszyła się względem roku 2016 o 14,6% (1 144 osoby), a grupa przedprodukcyjna pomniejszyła się o 5,8% (128 osób). Z kolei ludność w poprodukcyjnej grupie wiekowej wynosiła w 2022 roku 3 086 osób, co oznacza wzrost względem roku 2016 o 16,7% (442). Tym samym współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosi 34,4 osoby (24,3 w roku 2016). Oznacza to, że zjawisko starzenia się społeczeństwa w gminie Sędziszów każdego roku przybiera na sile i już dziś kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie. Należy zaznaczyć, iż zmiany w strukturze demograficznej zamieszkujących gminę mieszkańców, są jednak charakterystyczne dla większości jednostek administracyjnych w kraju.

Opublikowana przez GUS „Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030 – tablice wojewódzkie”, przewiduje w kolejnych latach dalszy ubytek ludności z terenu gminy Sędziszów (w 2030 r. 11 589 osób). Prognoza zakłada pogłębianie się obserwowanego dziś zjawiska starzenia się społeczeństwa w gminie. Przewidywania wskazują, że przedprodukcyjna grupa wiekowa w 2030 roku stanowić ma 1 853 osoby, co przekłada się na 16% ogółu mieszkańców gminy, grupa produkcyjna 6 368 osób stanowiąc tym samym 54,9% ogółu mieszkańców, a poprodukcyjna grupa ekonomiczna 3 368 osób, co oznacza 29,1%. Największa, ujemna dynamika obserwowana jest w produkcyjnej grupie wiekowej. Poniżej zaprezentowano prognozowane kształtowanie się poszczególnych grup ekonomicznych w gminie Sędziszów w perspektywie 2030 roku. Jak pokazują jednak dane GUS, obecna sytuacja demograficzna gminy jest jednak gorsza niż ta prognozowana w 2016 roku.

Wykres 3. Prognozowana struktura ludności grup ekonomicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030 – tablice wojewódzkie”

Pomimo prognozowanego spadku liczby ludności gminy, rośnie zapotrzebowanie na nowe budownictwo (wzrost liczby budynków mieszkalnych w gminie o 153 w latach 2016-2022 oraz wzrost liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców z 381,5 do 400,7). Wśród powodów takiej sytuacji należy wskazać następujące czynniki:

- zmniejsza się liczba osób w gospodarstwach domowych, co oznacza większą potrzebę na mniejsze mieszkania, zwłaszcza dla jednoosobowych gospodarstw czy seniorów (przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie zmniejszyła się z 2,62 do 2,50 w latach 2016-2022),
- rosną oczekiwania mieszkańców dotyczące standardów życia, co powoduje wzrost popytu na nowoczesne, energooszczędne domy (rosnąca przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania: z 69,8 m² do 76,1 m²),
- migracje wewnętrzne i napływ ludności z miast, poszukującej spokojniejszych miejsc do życia, napędzają popyt na nieruchomości w gminach,
- starzenie się infrastruktury wymusza modernizację i zastępowanie starszych budynków nowymi.

Biorąc powyższe pod uwagę, istnieje duże prawdopodobieństwo konieczności wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, nieograniczających się wyłącznie do obszarów uzupełnienia zabudowy.

Głównym problemem hamującym rozwój mieszkalnictwa na terenie gminy jest brak uzbrojenie działek. Potrzebne inwestycje w dziedzinie infrastruktury, w tym drogi, wodociągi, kanalizacja, przede wszystkim dotyczą zachodniej części gminy. Gmina nie posiada w swoim zasobie terenów pod budownictwo mieszkaniowe. W gminie występuje głównie budownictwo jednorodzinne, indywidualne. Oparte o tereny indywidualnych właścicieli.

Według danych GUS na koniec 2022 roku w gminie Sędziszów znajdowało się 4 748 mieszkań (wzrost o 0,8% względem roku 2020), w tym 2 387 w mieście i 2 361 w części wiejskiej. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 76,1 m² (przy 69,8 m² w roku 2016), natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 30,5 m².

- Wyposażenie budownictwa mieszkalnego w 2022 roku na terenach miejskich w poszczególną instalację kształtowało się na następującym (%) poziomie:
 - wodociągi - 98,9%
 - łazienka – 92,7%
 - centralne ogrzewanie – 85,5%
- Na terenach wiejskich wyposażenie w w/w instalację stanowiło odpowiednio:
 - wodociągi – 89,4%
 - łazienka – 76,0%
 - centralne ogrzewanie – 69,0%

Mieszkaniowy zasób gminy Sędziszów wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosił 121 lokali mieszkalnych i jedno pomieszczenie tymczasowe. W 2022 roku przeprowadzono osiem postępowań w sprawie przydziału lokali komunalnych i podpisano 8 umów najmu na lokale komunalne z najemcami w tym 1 najem socjalny lokalu. Ilość lokali odzyskiwanych w wyniku naturalnego ruchu ludności jest minimalna. Liczba pozyskanych w ten sposób lokali w ramach istniejącego zasobu nie zabezpiecza zapotrzebowania na realizację nałożonego na gminę obowiązku zapewnienia lokali.

Gmina Sędziszów przeprowadza aktywne postępowania mające na celu regulację stanów prawnych nieruchomości i nabycie prawa własności. W wyniku prowadzenia prawidłowej polityki wykorzystania zasobu, nieruchomości gminne, które nie są planowane do wykorzystania na cele publiczne, przeznaczane są do sprzedaży. W latach 2016-2022 Gmina nie dokonywała sprzedaży lokali mieszkalnych i użytkowych. Z kolei Gmina zakupiła w 2018 r. od PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Krakowie dwa lokale mieszkalne, wraz z prawem do odpowiedniej przynależnej do nich części gruntu oraz towarzyszącymi urządzeniami infrastruktury technicznej

W gminie Sędziszów znajdują się ogólnodostępne szkoły i przedszkola prowadzone przez Gminę Sędziszów oraz Fundację „Z Uśmiechem”.

Tabela 1. Liczba uczniów w szkołach na terenie gminy Sędziszów w latach 2023-2024

Placówka	2023	2024
Szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę Sędziszów		
Szkoła Podstawowa nr 1 w Sędziszowie	390	432
Szkoła Podstawowa nr 2 w Sędziszowie	272	294
Szkoła Podstawowa w Pawłowicach	96	91
Liceum Ogólnokształcące w Sędziszowie	73	70
Szkoły podstawowe prowadzone przez Fundację „Z Uśmiechem”		
Szkoła Podstawowa w Tarnowie	60	67
Szkoła Podstawowa w Krzcięcicach	56	59
Szkoła Podstawowa w Mstyczowie	67	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Sędziszów

W ostatnim roku liczba uczniów w gminie zwiększyła się z 1014 do 1082. Pośród wszystkich szkół podstawowych jedynie w tej zlokalizowanej w Pawłowicach zmniejszyła się liczba uczących się dzieci.

Wychowanie przedszkolne prowadzone jest przez Gminę Sędziszów za pośrednictwem placówek:

- Przedszkole Samorządowe w Sędziszowie;
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sędziszowie;

- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Sędziszowie;
 - Szkoła Podstawowa w Pawłowicach;
- Wychowanie przedszkolne prowadzone przez Fundację na rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży „Fundacja z Uśmiechem”:
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny w Boleścicach;
 - Niepubliczne Przedszkole w Tarnawie;
 - Niepubliczne Przedszkole w Mstyczowie;
 - Niepubliczne Przedszkole w Krzcięcicach.

Razem w gminie Sędziszów w 2023 roku w ośmiu wymienionych powyżej placówkach wychowaniem przedszkolnym objętych było 403 dzieci, czyli o 3 więcej niż w roku 2020.

- Na terenie gminy Sędziszów działa Żłobek Samorządowy „Kraina Maluszka” zapewniający opiekę dzieciom do lat 3. Do żłobka uczęszczają dzieci od 9 miesiąca życia do 3 lat. Wg danych z grudnia 2023 roku opieką żłobkową objętych było 36 dzieci.

W gminie Sędziszów za kulturę odpowiada Samorządowe Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Sędziszowie będące gminną instytucją kultury. Zadaniem SCK jest zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej. W strukturze Samorządowego Centrum Kultury wchodzi:

- Biblioteka Publiczna z filiami w Rynku, Tarnawie, Krzcięcicach,
- Dom Kultury.

Samorządowe Centrum Kultury w ramach swojej działalności prowadzi lub współorganizuje między innymi: Orkiestrę Dętą, kółko instrumentalne, studio piosenki, kółko plastyczne, kółko fotograficzne, klub odkrywców eko przyrody, kółko szachowe, warsztaty rękodzieła artystycznego, zajęcia z robotyki, klub poezji, ognisko muzyczne, formację tańca oraz zajęcia z języka angielskiego.

Samorządowe Centrum Kultury zostało zmodernizowane w 2020 roku poprzez głęboką termomodernizację wraz z redukcją emisji substancji szkodliwych do atmosfery. Wewnątrz budynku SCK wykonano remont oraz zamontowano windę dla osób niepełnosprawnych.

Turystyka w gminie oparta jest na występujących tutaj obiektach zabytkowych. Zabytki skoncentrowane są na terenie miasta oraz w Mstyczowie, Klimontowie, Białowieży, Krzelowie, Krzcięcicach. Do zabytków należy zaliczyć liczne obiekty sakralne w dobrym lub bardzo dobrym stanie, podlegające systematycznym pracą remontowym, a także zabytki techniki (zespół dworca kolejowego z parowozownią w Sędziszowie, zespół cegielni we Mstyczowie i młyn wodny w Krzcięcicach), zespoły dworskie oraz zespoły zagród wiejskich lub ich części. Turyści mogą również podziwiać krajobraz w gminie Sędziszów m.in. dzięki punktowi widokowemu na Łysej Górze czy wzgórz wokół wsi Krzcięcice oraz Pawłowice.

Kultura fizyczna i rozwój sportu to sektor któremu w ostatnich paru latach samorząd gminy poświęcił wiele uwagi. Została stworzona dobrze wyposażona baza dla uprawiania sportu i rekreacji.

➤ Bazę do uprawiania sportu w gminie Sędziszów stanowią:

- Baza Turystyczno - Kulturalno - Rekreacyjna przy ul. Sportowej
- Kompleks Sportowo - Rehabilitacyjno - Edukacyjny przy ul. Dworcowej 20A

Największym wyzwaniem stojącym przed Gminą w kwestii infrastruktury sportowo-rekreacyjnej jest odbudowa basenu, który spłonął w lipcu 2022 roku.

Baza sportowa oferuje mieszkańcom i turystom szeroką ofertę odpoczynku, relaksu, rozwijania pasji sportowych, uczestnictwa w imprezach plenerowych. Obecnie na terenie gminy działają 3 kluby sportowe: MKS „UNIA” Sędziszów, UKS „HERKULES” oraz Klub Łuczniczy „KARIMA”.

Na terenie gminy Sędziszów funkcjonują organizacje pozarządowe o bardzo różnorodnym zakresie. Według Raportu o Stanie Gminy Sędziszów za 2022 rok w gminie działa 15 stowarzyszeń, 3 fundacje, 6 związków, 19 Kół Gospodyń Wiejskich, 14 Ochotniczych Straży Pożarnych, 3 kluby sportowe oraz 10 organizacji pozarządowych z siedzibą poza terenem gminy, działających jednak na rzecz jej mieszkańców. Gmina Sędziszów współpracuje

z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na podstawie rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Na terenie miasta Sędziszów usługi ochrony zdrowia świadczą:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Zdrowia (w 2022 roku udzielono 18 006 porad lekarskich; w ramach podstawowej opieki zdrowotnej zapisanych było średniomiesięcznie około 3600 osób)
- Przychodnia Rodzinna w Sędziszowie (przychodnia oferuje również możliwość skorzystania z prywatnych gabinetów)
- Przychodnia Lekarska „Eskulap” (niepubliczna placówka opieki zdrowotnej oferująca bezpłatną opiekę zdrowotną dla pacjentów zadeklarowanych do przychodni, zgodnie z wytycznymi Narodowego Funduszu Zdrowia oraz prywatną – poza kontraktem z NFZ)
- Stacja Opieki Caritas świadcząca usługi pielęgniarstwa środowiskowego i rehabilitacji.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 roku udzielono 71 656 porad lekarskich ogółem. Jest to o 5 004 udzielonych porad lekarskich więcej niż w roku 2016 (wzrost o 7,5%). Zauważalny był spadek liczby porad lekarskich w 2020 roku (66 840), co należy powiązać z ograniczenia epidemiologicznymi. Z kolei w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w 2022 roku udzielono 63 973 porad ogółem, tym samym udzielono o 3 850 porad więcej niż w roku 2016 (6,4%).

Na terenie miasta i gminy Sędziszów działa 5 aptek:

- Apteka Nova Sędziszów, Przemysłowa 1, 28-340 Sędziszów,
- Apteka Prywatna. mgr farm. Anna Gajos-Jaworska, Leśna 7, 28-340 Sędziszów,
- Kolorowa Apteka Agata Erdman, Dworcowa 23, 28-340 Sędziszów,
- Apteka Prywatna Zbigniew Golec, Osiedle Na Skarpie 17, 28-340 Sędziszów,
- Apteka Prywatna Anna Kupska, Osiedla na Skarpie 19/15, 28-340 Sędziszów.

Według danych GUS ludność przypadająca na aptekę ogólnodostępną wynosiła 2 370 osób.

W gminie Sędziszów zadania pomocy społecznej są realizowane poprzez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – jako jednostkę organizacyjną gminy. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sędziszowie zatrudnia 23 osoby, w tym 6 pracowników socjalnych (stan na 31.12.2022 r.). W 2022 r. beneficjentami pomocy społecznej były 322 osoby (257 rodzin). W ostatnich latach zauważalne jest znaczne zmniejszenie liczby osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej. Zmianie ulega również profil tych rodzin: z wieloosobowych na osoby samotnie gospodarujące.

Działania MGOPS w Sędziszowie są wspomagane przez Fundację Kościelną Caritas, która w imieniu Gminy na podstawie prawnych uregulowań realizuje następujące zadania:

- Zakład Opiekuńczo – Leczniczy (celem zakładu jest objęcie opieką całodobową i leczeniem osób, które przeszły ostrą fazę leczenia szpitalnego z ukończonym procesem diagnozowania, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego).
- Stołówkę Charytatywną wspierającą osoby starsze, chore i niepełnosprawne, które nie potrafią sobie przygotować posiłku.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Sędziszowie przeznaczony dla 24 osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi (TYP A) oraz dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym, umiarkowanym i lekkim (TYP B).
- Spółdzielnia Socjalna „Przysmak” poprzez własną działalność promuje i upowszechnia ekonomię społeczną zgodnie z ideą odpowiedzialności społecznej, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu. „Przysmak” prowadzi stołówkę zarówno stacjonarną jak i mobilną, dzięki czemu wyróżnia się ofertą i jest ciekawą propozycją na lokalnym rynku. Spółdzielnia zatrudnia 6 osób. 90% udziałów spółdzielni należy do Gminy Sędziszów.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa Komisariat Policji w Sędziszowie Komendy Powiatowej Policji w Jędrzejowie. Do celów Gminy z zakresu bezpieczeństwa należą: wzrost społecznego poczucia bezpieczeństwa, podniesienie poziomu zaufania społecznego, ograniczenie przestępczości oraz osiągnięcie rzeczywistego wzrostu poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Realizacja tych zadań w gminie Sędziszów przebiega na wielu płaszczyznach m.in. zwiększeniu efektywności i aktywności służb patrolowych, współdziałaniu

Policji z jednostkami samorządu terytorialnego, inspekcjami, strażami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu jędrzejowskiego.

Na podstawie informacji Komendanta Komisariatu w Sędziszowie o Stanie Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego na Terenie Miasta i Gminy Sędziszów za 2022 r. przestępczość ogólna (149) zmniejszyła się o 22 czyny w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Zwiększyła się za to wykrywalność sprawców przestępstw. W 2022 roku wyniosła 77,19% przy 68,09% w roku 2021.

Za bezpieczeństwo przeciwpożarowe odpowiadają Ochotnicze Straże Pożarne. Na terenie gminy Sędziszów znajduje się 14 jednostek OSP, z których 3 należą do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego – OSP Krzcięcice, OSP Przełaj i OSP Sędziszów. W 2023 roku planowano włączyć do systemu kolejną 1 jednostkę OSP

1.2. Wnioski z Diagnozy dla sfery gospodarczej

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2023 roku na terenie gminy Sędziszów było 1 004 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 82 to spółki handlowe i spółki cywilne. Jednoosobowych działalności gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy było 768.

W gminie Sędziszów dominują podmioty gospodarcze z obszaru handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (215 podmiotów). Kolejną branżą jest przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) liczące 192 podmioty. Do znaczących działów na terenie gminy Sędziszów należy zaliczyć także budownictwo (144 podmioty) oraz pozostałą działalność usługową i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (90 podmioty).

Na uwagę zasługują także obszary z zakresu działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (67 podmiotów), działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (49 podmiotów), opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (40 podmiotów) oraz transportu i gospodarki magazynowej (36 podmiotów).

Do największych pracodawców w gminie Sędziszów można zaliczyć:

- Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.
- PALKO sp. z o. o.
- GASPOL
- REN MAR Wylęg i Hodowla Drobiu
- PHU Bogusław Zbierański: - Tarnawa - Sędziszów
- LEWIATAN
- Zakład Przemysłu Drzewnego
- GÓR-TRANS Bogusław Górnikowski.

W ostatnich latach sukcesywnie rośnie liczba aktywnych podmiotów gospodarczych. Szczególnie pozytywny jest trend rosnących rokrocznie mikro, małych i średnich firm działających na terenie gminy Sędziszów, niezależnie od trendów krajowych i światowych. W 2023 roku odnotowano o 230 więcej podmiotów gospodarki narodowej ogółem względem roku 2016 (wzrost o 29,7%).

Użytki rolne w gminie Sędziszów stanowią około 78% powierzchni ogólnej. Przeważająca część użytków rolnych skupiona jest w rękach prywatnych, w gospodarstwach indywidualnych. Udział gospodarstw większych obszarowo w ogólnej ich liczbie jest niewielki ale obserwuje się tendencję wzrostową w tym kierunku. Stopniowo zmniejsza się liczba gospodarstw rolnych i jednocześnie wzrasta ich przeciętna powierzchnia. Gospodarstwa indywidualne stanowią blisko 80% ogólnej liczby jednostek gospodarujących na użytkach rolnych. W stosunku do lat poprzednich wzrosło znaczenie gospodarstw ukierunkowanych na produkcję rynkową oraz gospodarstw konkurencyjnych charakteryzujących się dużą skalą produkcji wysokiej jakości.

Cechą charakterystyczną regionu pozostają gospodarstwa do 5 ha użytków rolnych produkujących głównie lub wyłącznie na samozaopatrzenie związanych z nimi gospodarstw domowych.

Biorąc pod uwagę kierunki produkcji rolnej zwiększył się odsetek gospodarstw prowadzących wyłącznie produkcję roślinną zastępując wcześniej dominujący w ogólnej

produkcji rolnej kierunek mieszany. Obsada zwierząt gospodarskich na terenie gminy Sędziszów jest niska i w ostatnich latach tendencja spadkowa została utrzymana. Kształtuje się na poziomie ok. 0,5 sztuki dużej na 1 ha UR. Wskaźnik ten plasuje gminę Sędziszów pod względem utrzymywania zwierząt gospodarskich poniżej średniej wojewódzkiej. Część gospodarstw (szczególnie bliżej centrum Sędziszowa) nie utrzymuje żadnego inwentarza żywego.

Niekorzystnym kierunkiem w produkcji zwierzęcej jest w gminie niewielka jej skala, która bezpośrednio wiąże się z utrzymującym się rozdrobnieniem agrarnym. Cechą niekorzystną w produkcji zwierzęcej jest dodatkowo zły stan techniczny gospodarstw. Z kolei proces mechanizacji gospodarstw rolnych charakteryzuje się tendencją wzrostową. Jednak większość rolników nadal nie może sobie pozwolić na zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń.

W rolnictwie gminy Sędziszów wybijają się następujące problemy: niższy niż przeciętny poziom rozwoju gospodarczego, bardzo niskie dochody ludności zatrudnionej w tym sektorze gospodarczym oraz brak kapitału przeznaczonego do modernizacji gospodarstw, w tym ich parku maszynowego, infrastruktury technicznej. Niedostateczna ilość kapitału jest również przyczyną stagnacji w podejmowaniu działalności gospodarczej. Dodatkowo problemem gminy jest rozdrobnienie agrarne. Nieodzwonne zmiany w strukturze agrarnej muszą jednak następować powoli z równoczesnym tworzeniem miejsc pracy w przetwórstwie rolno-spożywczym oraz w usługach.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób pracujących na terenie gminy była następująca:

- grudzień 2022 r. – 4 527 pracujących osób (w tym 2 597 mężczyzn i 1 930 kobiet)
- wrzesień 2023 r. – 4 456 pracujących osób (w tym 2 548 mężczyzn i 1 908 kobiet)

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Jędrzejowie za IV kwartał 2023 roku przedstawiają następującą strukturę bezrobocia dla gminy Sędziszów:

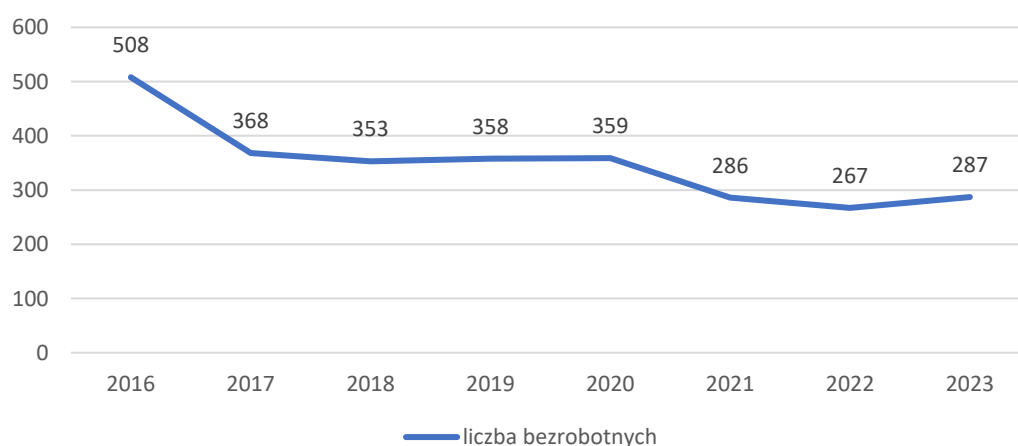
- osób bezrobotnych - 287, w tym kobiet - 188
- osób z prawem do zasiłku – 14
- zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy - 5

- w wieku 18 – 44 lat - 196
- bez pracy powyżej 12 m-cy – 130

Bezrobocie zarejestrowane pod koniec 2023 roku było na niskim, lecz nie najniższym historycznie poziomie. Na koniec 2022 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jędrzejowie zarejestrowanych było 20 osób mniej. W porównaniu do 2016 roku, poziom bezrobocia zmniejszył się o 44,1%. Należy zwrócić uwagę, że poziom bezrobocia w latach 2017 – 2020 utrzymywał się na podobnym poziomie i dopiero po 2020 roku nastąpił zauważalny spadek osób bezrobotnych.

Wykres 4. Osoby bezrobotne na przestrzeni lat 2016-2023 (31.12) w gminie Sędziszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS 2023 rok.

1.3. Wnioski z Diagnozy dla sfery przestrzennej i ekologicznej

Gmina Sędziszów jest gminą miejsko – wiejską, położoną w powiecie jędrzejowskim, w województwie świętokrzyskim. Siedzibą Gminy jest miasto Sędziszów. Prawa miejskie Sędziszów otrzymał na podstawie uchwały Nr 163 Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1989 roku, od dnia 01 stycznia 1990 roku.

Teren gminy rozciąga się w południowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego, na styku z województwem małopolskim i śląskim. Powierzchnia gminy wynosi 14 571 ha, a lasy 2 453,06 ha, tym samym zajmując 16,6% powichrzeni całej gminy. W skład gminy wchodzi 31 sołectw, 3 osiedla i miasto Sędziszów położone nad rzeką Mierzawą.

Nieskażone pola, pagórkowaty teren, obszary chronionego krajobrazu, zbiorniki wodne i zwarte kompleksy leśne doskonale nadają się do rozwoju agroturystyki. Ekologiczna gmina leży w niewielkiej odległości od Krakowa i Katowic. W samym Sędziszowie znajduje się duży zbiornik wodny, a w pobliskim Krzelowie stawy rybne .

Obszar gminy Sędziszów pod względem geologicznym położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej na Garbie Wodzisławskim, leżącej pomiędzy zrębem Gór Świętokrzyskich, a górno-karbońską niecką górnośląską.

Bardzo istotnym elementem środowiska przyrodniczego gminy Sędziszów są lasy, które należą do grupy lasów gospodarczych. Największy i najbardziej zwarty kompleks leśny rozciąga się na zachód od rzeki Mierzawy w zachodniej części gminy. Większość terenów leśnych charakteryzuje się siedliskami żyznymi, w których komponentem jest sosna z domieszką dębu, jodły i brzozy. Oprócz zwartych kompleksów lasów państwowych, w gminie Sędziszów 891 ha lasów znajduje się w rękach prywatnych. Największe prywatne kompleksy leśne położone są w okolicach wsi Gniewięcin (108 ha - dominuje sosna), Jeżów (56,6 ha - dominuje grab i buk), Krzelów (46 ha - dominuje sosna), Tarnawa (130 ha - dominuje sosna), Szałas (65ha - dominuje sosna).

Lasy obok wartości gospodarczej i turystyczno-rekreacyjnej, spełniają ważną funkcję retencjonowania wód powierzchniowych i podziemnych. Funkcja ta ma szczególne znaczenie w aspekcie lasów wodochronnych, które zostały wydzielone w zachodniej oraz południowo-zachodniej części gminy Sędziszów. Stanowią one naturalną ochronę wód podziemnych zaopatrujących miasto. Gleby leśne wchłaniają duże ilości wód opadowych i roztopowych, a następnie powoli je oddają zasilając przez dłuższy czas cieki i wody podziemne.

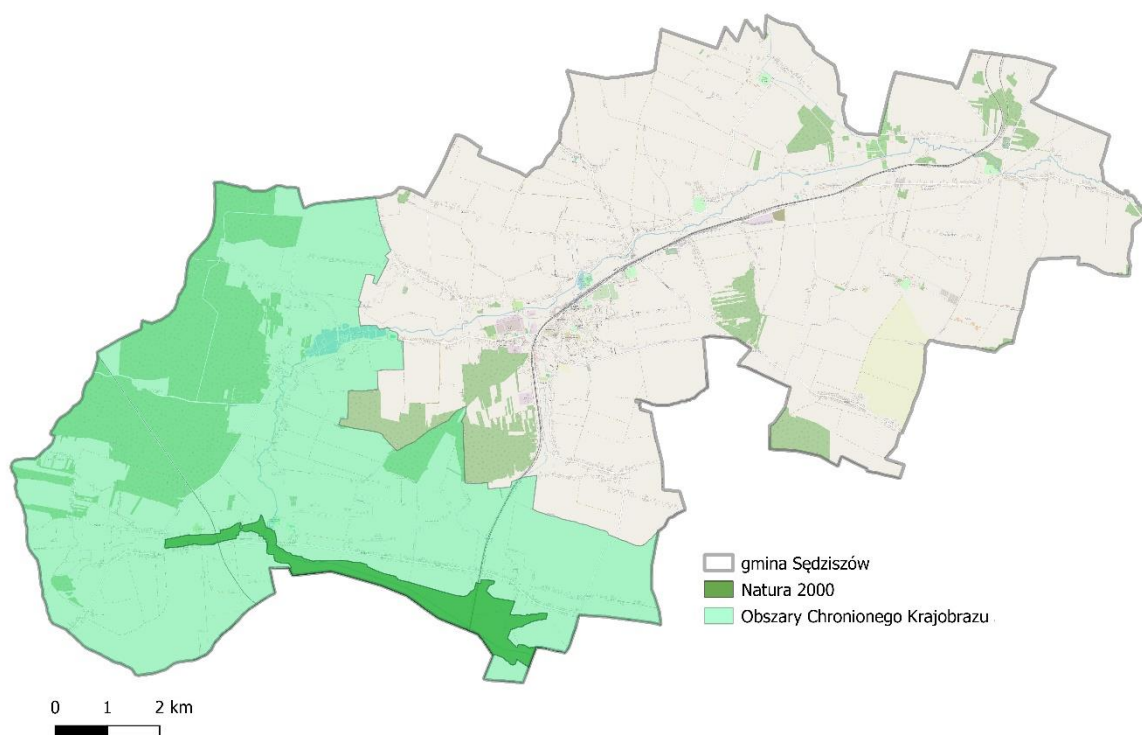
Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody: Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu (M-DOCHK), Obszar Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej (OCHKWM), Obszar Natura 2000 Dolina Górnej Mierzawy (PLH260017) oraz pięć pomników przyrody.

Zachodnią część gminy Sędziszów obejmuje Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu, wchodzący w skład systemu obszarów chronionych województwa świętokrzyskiego. Obszar Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej obejmuje tylko

południowy fragment, po samej granicy gminy. W Sędziszowie wytypowano fragment obszaru Dolina Górnej Mierzawy stanowiącej część sieci NATURA 2000. Na terenie gminy nie utworzono jak do tej pory żadnego rezerwatu, występują natomiast pomniki przyrody.

Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na tle gminy Sędziszów

Źródło. Opracowanie własne.

Wartościowy element krajobrazu kulturowego mogą stanowić również wsie, które zachowały wiele cech tradycyjnej zabudowy regionalnej. Na wysoką ocenę zachowania w gminie walorów ekologicznych wpływa również rzeka Mierzawa.

Obszar gminy Sędziszów jest bardzo ubogi pod względem występowania surowców mineralnych. Kopaliną wydobywaną dla potrzeb lokalnego budownictwa były opoki i margle, kredy górne oraz piaski czwartorzędowe. Obecnie eksploatacja została zaniechana ze względu na niską jakość surowca i łatwą dostępność gotowych materiałów. Po eksploatacji pozostały nieczynne wyrobiska, które częściowo uległy samorekultywacji, a niektóre stanowią potencjalne zagrożenie dla tworzenia dzikich wysypisk śmieci.

Dziś na terenie gminy Sędziszów jedynym surowcem mineralnym, którego wydobycie jest ekonomicznie uzasadnione są piaski. Dlatego eksploatacja tego surowca systematycznie wzrasta co wiąże się z rozwojem budownictwa na terenie gminy.

W gminie Sędziszów przeważają korzystne warunki glebowe. Gleby wyższej jakości występują we wschodniej i centralnej oraz południowo-zachodniej części gminy. Część zachodnia natomiast, cechuje się przewagą gleb niższych klas bonitacyjnych. Na terenie gminy Sędziszów nie występują grunty w I klasie bonitacyjnej. Przeważają grunty kasy IV, które stanowią około 45% oraz V – około 15% ogółu gruntów rolnych w gminie. Gleby wykazujące największą przydatność rolniczą znajdują się w: Pawłowicach, Zielonkach, Łowinie i Sosnowcu.

Stolica gminy oddalona jest o 8 km od krajowej drogi nr 7 Gdańsk-Warszawa-Kielce-Kraków-Zakopane. W gminie zlokalizowane są trzy linie kolejowe, wchodzące w skład państwowego układu sieci kolejowych w Polsce. Są one liniami czynnymi pod względem eksploatacji tak w ruchu pasażerskim, jak i towarowym :

- linia nr 8 relacji Warszawa – Kraków (przecinająca gminę wzdłuż dłuższej osi elipsy w tym przebiegająca przez miasto Sędziszów),
- linia nr 64 relacji Kozłów – Koniecpol (przebiegająca gminę po stronie południowo – zachodniej),
- linia nr 65 relacji Most na rz. Bug–Sławków Płd. (linia Hutniczo–Szerokotorowa – LHS) – przebiegająca przez gminę w sąsiedztwie torów PLK.

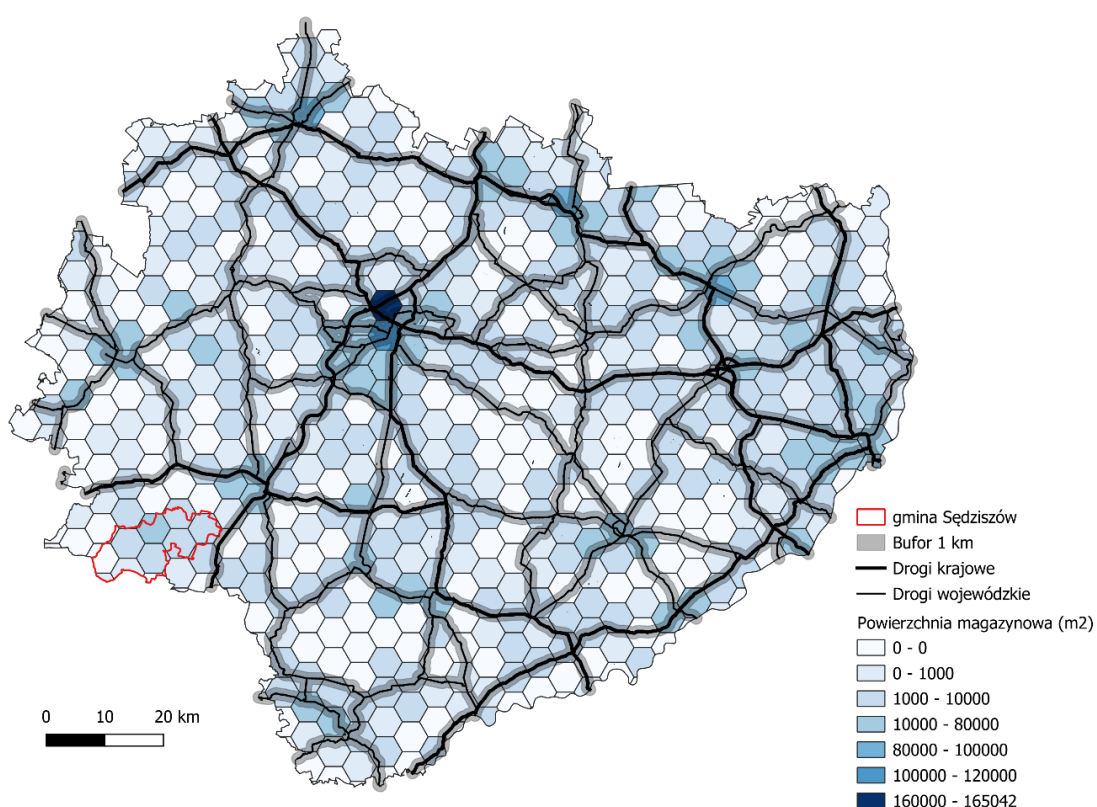
W kryteriach klasyfikacji linii na sieci PKP, pod względem ważności w kolejowym ruchu eksploatacyjnym są to linie pierwszorzędne, znaczenia państwowego. Wszystkie wymienione odcinki przedmiotowych linii znajdują się w granicach administracyjnych Wschodniej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych z siedzibą w Lublinie. PKP zajmuje teren o obszarze liczącym 184,00 ha – który jest w ich użytkowaniu wieczystym, w tym tereny około 50 ha w samym Sędziszowie, praktycznie w centrum miasta. **Bazę kolejową można zatem uznać za kluczowy element rozwoju gminy Sędziszów.**

Na terenie gminy sieć dróg zarządzana jest przez Powiat i Gminę. W gminie nie występują drogi o randze krajowej i wojewódzkiej. W skład sieci dróg powiatowych wchodzi 16 odcinków uzupełnionych 40 odcinkami gminnymi o łącznej długości 65 790 km.

Sieć drogowa i kolejowa jest niezwykle ważna w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Stacja kolejowa ułatwia np. mieszkańcom dostęp do rynku pracy w Krakowie i Kielcach. Dla rozwoju przemysłu również istotnym jest kwestia dostępności komunikacyjnej, co prezentuje analiza przestrzenna powierzchni magazynowej w województwie świętokrzyskim. Z danych tych wynika, że 69% magazynów znajduje się w odległości (linii prostej) 1 km od dróg krajowych i wojewódzkich.

Rysunek 3. Siatka (5km) powierzchni magazynowej w województwie świętokrzyskim oraz bufor 1 km od dróg krajowych i wojewódzkich

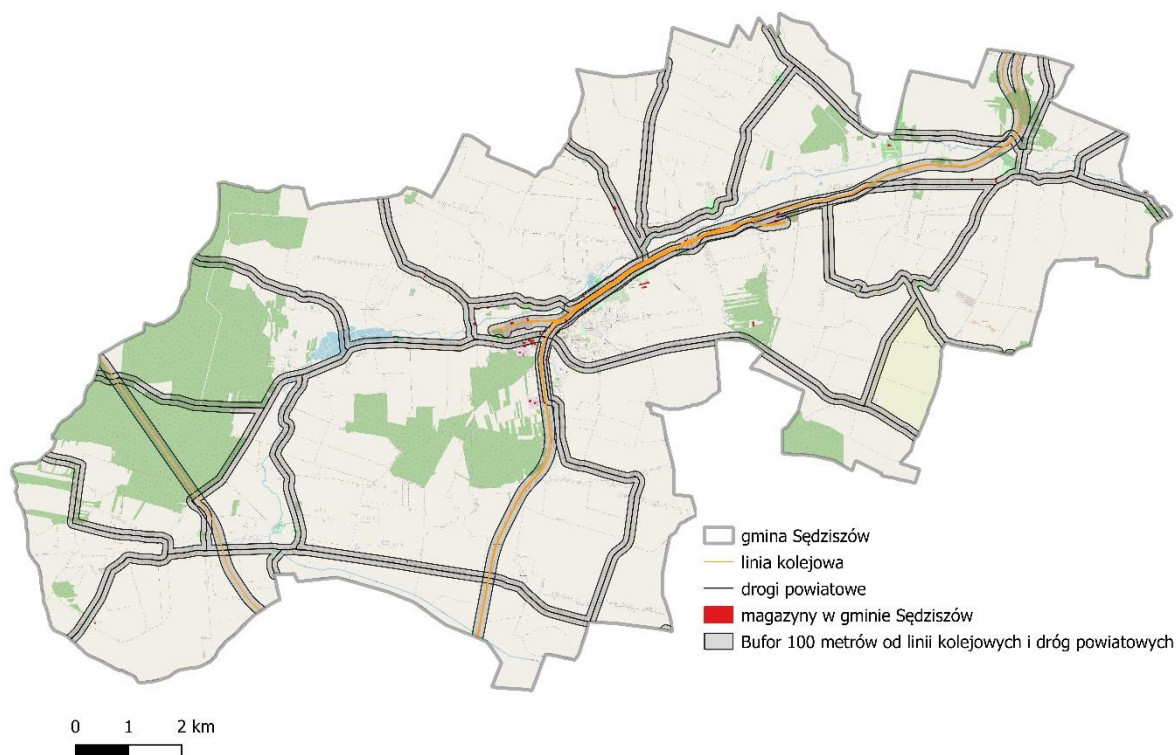
Źródło. Opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Powierzchnia magazynowa w gminie Sędziszów szacowana jest między 25 a 34 tys. m² i w całości leży w sferze 1 km od dróg powiatowych (brak dróg krajowych i wojewódzkich). Zmniejszając bufor do 100 metrów otrzymamy wartość bliską 58%. O znaczeniu linii

kolejowych niech również świadczy fakt, że niemal 85% powierzchni magazynowej leży w odległości 1 km od nich, a 21% w odległości 100 metrów.

Rysunek 4. Budynki magazynowe na tle bufora 100 metrów od linii kolejowych oraz dróg powiatowych

Źródło. Opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do szerokopasmowego Internetu. Na terenie gminy wielu klientów korzysta z bezprzewodowego stacjonarnego dostępu do Internetu. Nie ma ograniczeń z bezprzewodowym mobilnym dostępem. W ramach powszechnego dostępu do Internetu Gmina przygotowała 11 punktów bezpłatnego dostępu do Internetu o wysokich parametrach technicznych, zlokalizowanego w łatwo dostępnych miejscach publicznych. Z punktu widzenia bezpieczeństwa problemem jest brak własnej, urzędowej sieci zarządzanej w całości przez Gminę.

Wody podziemne stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności, rolnictwa i przemysłu w wodę, na terenie gminy. Prawie cała gmina Sędziszów leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska (część SE), związanego z utworami

kredy górnej. Woda ujmowana jest za pomocą studni wierconych z kredowego poziomu wodonośnego.

Gmina Sędziszów zwodociągowana jest prawie w całości (poza małymi odcinkami – stan na 2022 r.). Do zapewnienia ciągłości dostaw wody służy osiem ujęć wody – wszystkie ze studni głębinowych, wraz z infrastrukturą hydroforową. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wynosi 151,6 km. Przyłącza prowadzą do około 3 tysięcy budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Na przestrzeni analizowanego okresu 2016 – 2022 wzrosło zużycie wody w gospodarstwach domowych. W 2016 roku zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wynosiło 17,3 dm³, a w 2022 roku 20,1 dm³. Z wodociągów korzysta prawie 80,8% ogółu mieszkańców.

Odbiór i oczyszczanie ścieków odbywa się w aglomeracji miejskiej za pomocą kanalizacji rurowej, a z terenów wiejskich dowożone są ścieki samochodami asenizacyjnymi. Na trasie kanalizacji sanitarnej znajduje się 15 szt. pompowni ścieków. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie Sędziszów w 2022 wynosiła 39,5 km. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 5 838 mieszkańców gminy. W 2022 roku siecią kanalizacyjną zostało odprowadzonych 154,8 dam³ ścieków bytowych – z roku na rok wartości te maleją.

Dzięki zewnętrznemu wsparciu finansowemu, na terenie gminy Sędziszów w ostatnich latach wybudowano oczyszczalnię ścieków komunalnych oraz poszerzono kanalizację sanitarną.

Operatorem sieci energetycznej na terenie gminy Sędziszów jest głównie PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko Kamienna, rejon energetyczny Kielce. Stacje transformatorowe 15/0,4 kV z terenu gminy Sędziszów zasilane są liniami elektroenergetycznymi 15 kV z GPZ Sędziszów. Średnie wykorzystanie linii SN wynosi ok. 50%, natomiast linii nN ok. 65%. W praktyce nie odnotowywane są przeciążenia istniejących linii elektroenergetycznych, które wymuszałyby konieczność ich wymiany na przewody o większych przekrojach, jednak istnieją przesłanki ku temu związane z wiekiem urządzeń, rozwojem sieci, przyłączaniem nowych odbiorców, ograniczeniem strat w liniach elektroenergetycznych. Średni stopień wykorzystania transformatorów wynosi ok. 70 %. 25 gospodarstw w części sołectwa Przetaj zasilanych jest przez TAURON Polska Energia.

Głównym dystrybutorem energii cieplnej w mieście Sędziszów jest Sędziszowskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej (SPEC), które pokrywa około 50% potrzeb miasta. W pozostałej części miasta oraz na terenach wiejskich energię ciepłą uzyskuje się poprzez spalanie węgla w piecach i węglowych kotłowniach lokalnych. Brak powiązań pomiędzy gminą Sędziszów, a gminami ościennymi odnośnie zaopatrzenia w ciepło.

Na terenie Gminy Sędziszów nie ma sieci gazowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, od 2020 roku jedynie 0,1% mieszkańców korzysta z instalacji gazowej. Obecny brak sieci gazu ziemnego na terenie gminy powoduje, że mieszkańcy w szerokim zakresie stosują gaz butlowy propan-butan.

Na terenie gminy obowiązuje selektywna zbiórka odpadów komunalnych. W gminie działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Polnej, na terenie Bazy Sprzętowo – Magazynowej ZUK Sp. z o.o. W 2020 roku masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych z terenu gminy Sędziszów, przekazanych do zagospodarowania wynosiła 3 636,30 t z czego 3 508,73 t to odpady komunalne z gospodarstw domowych.

2. Analiza SWOT na podstawie wniosków z Diagnozy gminy oraz partycypacji i konsultacji społecznych.

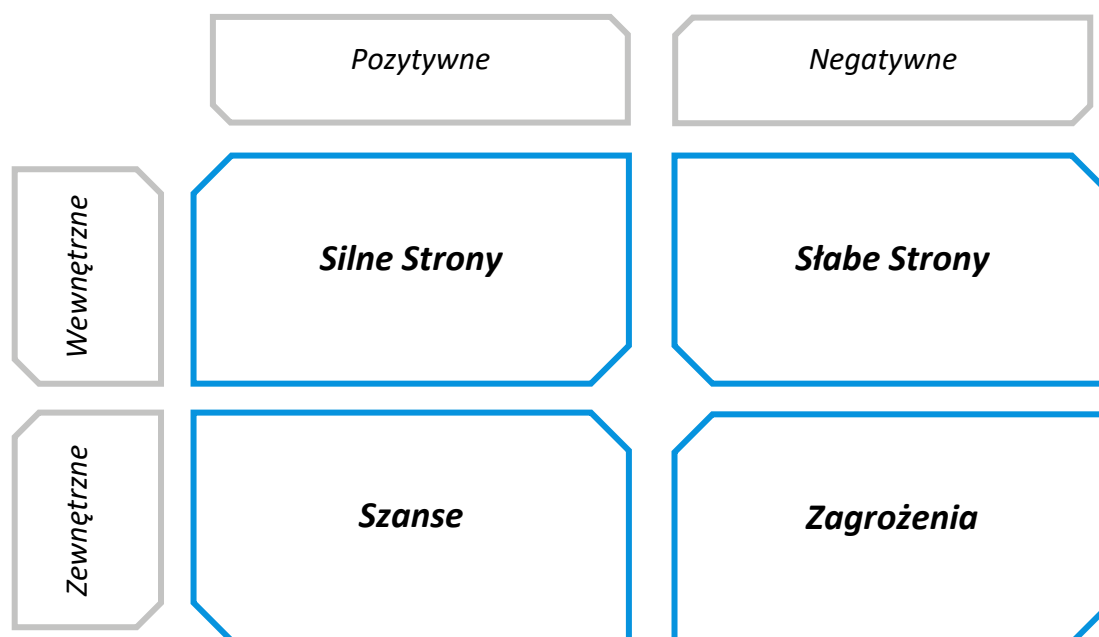
Bazując na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzenno-ekologicznej, można zidentyfikować poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od gminy, pojawiające się w otoczeniu). Analizę przeprowadzono w odniesieniu do całości gminy, bez rozdzielania na poszczególne bloki tematyczne (gospodarka, społeczeństwo, środowisko i przestrzeń), ponieważ obszary te wzajemnie mocno się przenikają.

Analiza odgrywa ważną rolę w planowaniu strategicznym. Pozwala dokonać analizy istniejącego potencjału gminy, realizowanych zadań i możliwości rozwojowych, wewnętrznych, niezależnych lub zależnych w niewielkim stopniu od otoczenia (silne i słabe strony) oraz na analizowaniu tych obszarów na zewnątrz gminy, które wpływają na jej funkcjonowanie (szanse i zagrożenia). Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- Strengths – **silne strony** – w postaci przewagi zjawisk i procesów pozytywnych dla rozwoju gminy Sędziszów, które powinny być kontynuowane i wzmacniane,
- Weaknesses - **słabe strony** – w postaci procesów i barier, wad, ograniczających możliwości rozwojowe, które powinny być zmniejszone bądź niwelowane,
- Opportunities - **szanse/możliwości** – w postaci czynników obiektywnych, zewnętrznych, na które nie ma bezpośredniego wpływu sprawczego oraz wyjątkowej sytuacji jaką daje możliwość wykorzystania znacznych środków pomocowych UE,
- Threats – **zagrożenia** – wynikające przede wszystkim z czynników zewnętrznych stwarzających niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej

Struktura Analizy SWOT

Źródło: Opracowanie własne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Graniczenie z dwoma województwami – woj. śląskim i małopolskim • Rozwinięty system sieci kolejowej i w efekcie połączeń kolejowych oraz przeładunku i tranzytu cargo (gmina Sędziszów leży na szlaku trzech ważnych linii kolejowych) • Rozbudowana sieć dróg powiatowych i gminnych • Wysoki poziomi zwodociągowania gminy Sędziszów • Efektywna gospodarka odpadami komunalnymi • Stosunkowo duży udział skanalizowania gminy wraz z rozbudowywanymi oczyszczalniami ścieków na terenie gminy Sędziszów 	<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niska lesistość gminy • Obszar ubogi pod względem surowców mineralnych • Sukcesywnie zmniejszająca się liczba osób zamieszkujących teren gminy Sędziszów • Ujemny przyrost naturalny • Ujemne saldo migracji wewnętrznych (wyludnianie gminy) • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa • Niewystarczający program promocji gminy • Ograniczona ilość terenów pod budownictwo mieszkaniowe • Niedobór mieszkań na wynajem

• Zakład Usług Komunalnych – spółka generująca własne przychody • Cenne walory przyrodniczo-krajobrazowe • Obszary chronione: Natura 2000 Dolina Górnej Mierzawy oraz Miechowski-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu • Wysoki stopień wyposażenia budownictwa mieszkalnego w instalacje sanitarne • Aktywna polityka gospodarowania nieruchomościami i gruntami na terenie gminy • Rozwijany zasób mieszkaniowy gminy (m.in. 2 budynki SIM z mieszkaniami) • Sędziszowie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. jako forma efektywnej współpracy Gminy i podmiotu prywatnego • Wzrost podmiotów wg. grup rodzajów działalności PKD 2007 • Duże zakłady pracy zapewniające zatrudnienie miejscowej ludności – w szczególności SEFAKO S.A. • Sukcesywnie malejące bezrobocie • Rozwinięta i doinwestowana baza oświatowo-edukacyjna • Żłobek gminny z potencjałem do dalszej rozbudowy • Dostęp do szerokopasmowego Internetu • Lokalne walory historyczne i kulturowe • Szeroka oferta imprez organizowanych dla mieszkańców i osób przyjezdnych • Samorządowe Centrum Kultury skupiające działania kulturalne gminy	• Brak dróg o randze krajowej i wojewódzkiej • Stan dróg wymagający bieżących działań naprawczych • Transport publiczny nieodpowiadający na potrzeby mieszkańców • Brak gazyfikacji gminy • Postępująca dekapitalizacja sieci energetycznej na terenie gminy Sędziszów • Niepełne pokrycie energią ciepłą miasta Sędziszów przez SPEC • Wciąż wysoka emisja pyłów i gazów towarzysząca energetycznemu spalaniu paliw konwencjonalnych w indywidualnym ogrzewaniu domów na terenie gminy Sędziszów • Brak ścieżek rowerowych • Rozdrobnienie agrarne lokalnych gospodarstw rolnych • Niska opłacalność lokalnej produkcji rolnej • Brak kapitału na modernizację gospodarstw • Przewaga mało podatnych gleb IV klasy (45%) oraz V (15%) – brak gleb I klasy • Dostępność do lekarzy specjalistów • Niedobór atrakcyjnych finansowo miejsc pracy • Brak miejsc spotkań dla starszej części społeczności typu kawiarnie itp. • Brak kina • Pomimo posiadanej bazy sportowej brak małych boisk dla dzieci na osiedlach

• Liczne obiekty zabytkowe • Baza sportowo – rekreacyjna (boiska, siłownie na świeżym powietrzu, skatepark, place zabaw) wraz z klubami i lokalnymi stowarzyszeniami, promującymi aktywność fizyczną • Coraz liczniejsze i coraz bardziej aktywne lokalne organizacje pozarządowe • Istniejąca baza noclegowa na terenie gminy • Sukcesywnie doinwestowywane placówki ochrony zdrowia na terenie gminy Sędziszów • W efekcie rosnący poziom lokalnej opieki zdrowotnej, oferującej podstawową i specjalistyczną pomoc medyczną • Aktywna polityka społeczno – socjalna realizowana przez MGOPS w Sędziszowie i Gminę Sędziszów • Sprawnie funkcjonujący Klub Seniora • Zakład Opiekuńczo-Leczniczy prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej • Bezpieczeństwo zapewniane przez nowoczesny Komisariat Policji znajdujący się na terenie gminy Sędziszów • Monitoring miejski • Odpowiedni system bezpieczeństwa przeciwpożarowego zapewniony przez sprawnie funkcjonujące i sukcesywnie doinwestowywane jednostki OSP na terenie gminy Sędziszów, z których trzy należą do KSRG • Strategiczne członkostwo gminy w porozumieniu międzygminnym w sprawie instalacji systemów OZE	• Skatepark wymagający gruntownej przebudowy umożliwiającą korzystanie z niego przez osoby na rolkach i hulajnogach • Brak przestrzeni miejskiej, którą można określić jako centrum Sędziszowa • Przestrzeń publiczna wymagająca działań rewitalizacyjnych • Współpraca między Gminą a Powiatem w kontekście finansowania inwestycji • Duża rotacja pracowników ZUK wpływająca na jakość świadczonych prac • Zagrożenia cyberbezpieczeństwa Urzędu i jednostek podległych • Brak osób zajmujących się promocją i turystyką w Gminie • Brak własnej sieci światłowodowej Urzędu

<ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywne zwiększanie liczby i mocy instalacji OZE na terenie gminy • Nowoczesny urząd gminy • Zmodernizowane i aktywnie wykorzystywana świetlice wiejskie 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Lokalne walory turystyczne • Promocja i rozwój aktywnych i prozdrowotnych form wypoczynku wraz z równoległym rozwojem infrastruktury m.in. ścieżek dla pieszych i rowerowych • Rozbudowa trasy S7 w woj. małopolskim • Przebudowa linii kolejowej nr 8 • Działania mające na celu przyciągnięcie większej liczby osób w przedprodukcyjnej i produkcyjnej grupie ekonomicznej do gminy Sędziszów • Rozwój lokalnych produktów spożywczych oraz rolnictwa ekologicznego • Realizacja długofalowego programu zalesień • Rozwój polityki mieszkaniowej zachęcającej ludność do osiadania na terenie gminy Sędziszów • Postępujący proces kanalizowania gminy Sędziszów • Rozbudowa sieci gazociągowej na terenie gminy • Dalsza cyfryzacja gminy oraz wprowadzanie e-usług 	<ul style="list-style-type: none"> • Malejąca liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym • Rosnąca liczba osób zaliczanych do poprodukcyjnej grupy ekonomicznej • Sukcesywny odpływ osób młodych do większych ośrodków miejskich • Wciąż duże potrzeby nakładów inwestycyjnych w lokalnych gospodarstwach rolnych • Niski stopień zainteresowania rolnictwem przez osoby młode • Wysokie potrzeby inwestycyjne i remontowe w zakresie dróg powiatowych, przebiegających przez teren gminy Sędziszów • Trend podziału gminy na centralno-wschodnią część zurbanizowaną oraz zachodnią o charakterystyce leśnej • Koncentracja funkcji społecznych i gospodarczych bezpośrednio w mieście Sędziszów • Konkurencja ze strony sąsiednich samorządów lokalnych w zakresie oferty gospodarczo-społecznej • Niepełne wykorzystanie lokalnego potencjału agroturystycznego

<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oferty skierowanej do różnych grup pokoleniowych mieszkańców gminy Sędziszów • Wzrastające znaczenie linii LHS, wzmocnione przyszłą perspektywą powojennej odbudowy Ukrainy • Działania łagodzące nieuchronny trend starzenia się społeczeństwa • Dostępność środków unijnych w perspektywie 2021-2027 • Realizowana przez Państwo polityka prorodzinna i prospołeczna • Aktywne pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowych w celu realizacji przedsięwzięć na terenie gminy Sędziszów • Inwestowanie w OZE oraz odchodzenie od konwencjonalnych źródeł energii • Dalszy rozwój współpracy z sektorem biznesu w zakresie wykorzystania potencjału ekonomicznego • Rozwój nowoczesnych usług medycznych i aktywnej profilaktyki zdrowotnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywnie ograniczana zmianami w polskim prawie w ostatnich latach ilość środków finansowych będących do dyspozycji samorządu lokalnego Miasta i Gminy Sędziszów • Niepewność co do dalszej sytuacji pandemicznej związanej z kolejnymi potencjalnymi mutacjami wirusa SARS CoV2 oraz innych wirusów • Niepewność dalszej sytuacji w Polsce i Regionie Świętokrzyskim w aspekcie migrantów i uchodźców, zarówno ze wschodu, jak i południa Europy • Część postaw społecznych przejawiających się negatywnie do wszystkich zmian
--	--

3. Wizja, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań

Cel nadrzędny:

Dynamiczny, zrównoważony i stabilny rozwój gminy Sędziszów

Wizja rozwoju gminy Sędziszów:

Gmina Sędziszów jako miejsce atrakcyjne do zamieszkania i rozwoju zawodowego ze względu na wysokiej jakości ofertę społeczną oraz atrakcyjne miejsca pracy. Rozwinięty sektor usług społecznych i oferty rekreacyjno-turystycznej sprzyja integracji mieszkańców i zapewnia długofalową politykę zrównoważonego rozwoju.

Rozwój Gminy Sędziszów oparty będzie na czterech filarach:

Filar 1 – poprawa warunków życia i mieszkania

Filar 2 – rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Filar 3 – rozwój turystyki i rekreacji

Filar 4 – rozwój nowoczesnych, wysokiej jakości usług publicznych

Trzy pierwsze filary tworzą tzw. obszar rozwojowy gminy. Filar ostatni dotyczy rozwoju usług publicznych i należy do obszaru wzmacniającego. Poniższa tabela przedstawia szanse rozwojowe i zagrożenia dla polityki rozwojowej filarów 1,2,3 oraz wyzwania jakie towarzyszą samorządowi terytorialnemu w związku z filarem 4.

Poniższy schemat ukazuje rolę poszczególnych filarów w procesie rozwojowym gminy Sędziszów.

Wszystkie wyodrębnione cztery filary oddziałują na siebie nawzajem. Najmocniejsza relacja występuje między Filarem 4 – usługi publiczne a pozostałą trójką – stąd wyodrębnienie tego filaru do obszaru wzmacniającego. Kluczowa dla realizacji przedmiotowej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sędziszów jest wzajemna interakcja zdefiniowanych filarów, wraz z komplementarnymi działaniami horyzontalnymi.

Tabela 2. Matryca logiczna filarów rozwoju gminy Sędziszów

	1. Rozwój mieszkalnictwa	2. Rozwój turystyki	3. Rozwój przedsiębiorczości	4. Rozwój usług publicznych
1. Rozwój mieszkalnictwa	X	- zrównoważony rozwój mieszkalnictwa nie wpłynie na rozwój turystyki	- nowa zabudowa mieszkaniowa zwiększy zasoby mieszkaniowe na terenie gminy, co będzie czynnikiem dodatkowo wspierającym rozwój przedsiębiorczości - wzrost liczby mieszkańców przyczynia się do wzrostu popytu na usługi (budowlane, remontowe, fryzjerskie, rekreacyjne, edukacyjne itp.)	- nowe obszary mieszkaniowe wymagają dostarczenia podstawowych usług publicznych (wodociągi, kanalizacja, drogi itp.)
2. Rozwój turystyki	- zrównoważony rozwój turystyki może przyczynić się do zwiększenia liczby osób, chcących zamieszkać na terenie gminy, zarówno na stałe, jak i okresowo (np. z sąsiednich Regionów, w szczególności ze Śląska)	X	- rozwój turystyki przyczyni się do zwiększenia liczby usługodawców w różnych sektorach na terenie gminy	- rozwój turystyki wymusi uwzględnianie osób napływowych w oferowanych usługach - konieczność rozbudowy kalendarza imprez, aby utrzymać rosnące zainteresowanie gminą
3. Rozwój przedsiębiorczości	- dostępność miejsc pracy przyczynia się do zwiększenia populacji - dalszy rozwój lokalnej bazy kolejowej, logistycznej i przemysłowej będzie miał pozytywny wpływ na	- wykreowanie atrakcji turystycznych przyczyni się do zwiększenia liczby osób odwiedzających gminę - oferta obiektów noclegowych wpływa na liczbę turystów	X	- rozwój przedsiębiorczości wymaga dostarczenia podstawowych usług publicznych (wodociągi, kanalizacja, drogi itp.)

	przyciąganie nowych mieszkańców			
4. Rozwój usług publicznych	- na wybór lokalizacji mieszkaniowej wpływ ma m.in. dostępność do usług publicznych (szkoła, przedszkole, żłobek dostępność komunikacyjna, służba zdrowia itp.)	- spójna oferta turystyczna gminy może przyczynić się do wzrostu liczby turystów odwiedzających gminę	- sprawnie zarządzana gmina jest wiarygodnym partnerem dla przedsiębiorców	X

Wyznaczone cele strategiczne przyczynią się do osiągnięcia celu nadrzędnego oraz wizji gminy Sędziszów poprzez działania obejmujące wymiar gospodarczy, społeczny, przestrzenny i ekologiczny. Komplementarność poszczególnych filarów powoduje, że proponowane cele strategiczne i operacyjne również wzajemnie na siebie oddziałują. Poniżej przedstawiono listę czterech celów operacyjnych oraz czternastu celów operacyjnych, które mają na celu doszczegółowienie celu głównego.

Cel strategiczny 1. Wykreowanie gminy Sędziszów jako miejsca atrakcyjnego do życia i do zamieszkania

Cel operacyjny 1.1. Rozwój infrastruktury drogowej gminy

Cel operacyjny 1.2. Rozwój oferty mieszkaniowej gminy

Cel operacyjny 1.3. Rozwój placówek oświatowych i procesu nauczania

Cel operacyjny 1.4. Gmina Sędziszów miejscem bezpiecznym

Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym szczególnie logistyki i produkcji

Cel operacyjny 2.1. Gmina Sędziszów jako atrakcyjna przestrzeń inwestycyjna

Cel operacyjny 2.2. Wsparcie i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców

Cel operacyjny 2.3. Zrównoważona działalność gospodarcza

Cel strategiczny 3. Rozwój turystyki i rekreacji, w tym w szczególności oferty prozdrowotnej

Cel operacyjny 3.1. Wykreowanie spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy

Cel operacyjny 3.2. Dbłość o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE

Cel strategiczny 4. Rozwój infrastruktury oraz usług publicznych gminy

Cel operacyjny 4.1. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej

Cel operacyjny 4.2. Rozwój oferty kulturowej i spędzania wolnego czasu

Cel operacyjny 4.3. Wsparcie oddolnych inicjatyw mieszkańców

Cel operacyjny 4.4. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych

Cel operacyjny 4.5. Sprawne zarządzanie gminą

Cel strategiczny	Wykreowanie gminy Sędziszów jako miejsca atrakcyjnego do życia i do zamieszkania
Cel operacyjny	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej gminy
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja dróg gminnych obejmująca m.in. remonty bieżące i dalsze rozbudowy lokalnych dróg, wraz z infrastrukturą towarzyszącą • utworzenie bezpośredniego połączenia drogowego od terenów inwestycyjnych do drogi ekspresowej S7 • poprawa nawierzchni dróg dojazdowych do pól • współpraca z Powiatem Jędrzejowskim w celu poprawy stanu powiatowej infrastruktury drogowej • poprawa bezpieczeństwa i oznakowania pionowego i poziomego w ramach lokalnej infrastruktury drogowej oraz skrzyżowań z infrastrukturą kolejową • dalsza budowa chodników w kolejnych miejscowościach gminy Sędziszów, w tym chodników asfaltowych • adaptacja przestrzeni przy dworcu PKP • budowa dróg rowerowych i tras rowerowo-spacerowych tworzących spójny system komunikacyjny gminy
Opis działań	<p>Dobrze rozwinięta i wysoko jakościowa sieć komunikacyjna jest podstawą wielu procesów rozwojowych w gminie, począwszy od codziennego przemieszczania się po czynnik wpływający na podejmowane decyzje dotyczące lokalizacji przyszłych inwestycji. Sieć dróg na terenie gminy ma charakter lokalny (droga S7 biegnie już poza granicami gminy) i wymaga ciągłych nakładów inwestycyjnych na poprawę stanu nawierzchni. Elementem wzmacniającym potencjał gminnych terenów inwestycyjnych będzie ich bezpośrednie skomunikowanie z drogą ekspresową S7 poprzez wyznaczenie oraz wybudowanie nowego połączenia drogowego. Ważnym aspektem rozwojowym gminy jest sieć kolejowa wraz z wykorzystywanym dworcem PKP w Sędziszowie. W celu podniesienia funkcjonalności przestrzeni w sąsiedztwie dworca wymagane będzie zbudowanie większej ilości miejsc parkingowych. Dla mieszkańców ważnymi aspektami również są poprawa jakości nawierzchni dróg dojazdowych do pól (najlepiej wyasfaltowanie), budowa chodników oraz dróg i ścieżek rowerowych. Dwa ostatnie wymienione działania oddziałują również na sferę bezpieczeństwa, tak jak poprawa oznakowania dróg.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego • Poprawa jakości sieci drogowej na terenie gminy • Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy • Zwiększenie potencjału komunikacyjnego miasta oraz gminy

Cel strategiczny	Wykreowanie gminy Sędziszów jako miejsca atrakcyjnego do życia i do zamieszkania
Cel operacyjny	Rozwój oferty mieszkaniowej gminy
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczenie i uzbrojenie terenów pod zabudowę mieszkaniową, w tym dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej gminy • remonty obecnych zasobów mieszkaniowych Gminy • dalszy rozwój infrastruktury teleinformatycznej na terenie gminy • zwiększenie liczby miejsc opieki żłobkowej w gminie • zwiększenie liczby dostępnych miejsc w przedszkolach • dalszy rozwój usług medycznych na terenie gminy • profilaktyka pro-zdrowotna oraz promocja prozdrowotnych zachowań i stylu życia • rozwój siatki połączeń komunikacji publicznej i poprawa dostępności do sąsiednich ośrodków miejskich, w szczególności Jędrzejowa i Kielc • modernizacja przystanków komunikacji publicznej
Opis działań	<p>Szansą dla gminy Sędziszów na zminimalizowanie negatywnych trendów demograficznych jest poprawa salda migracji, czyli wykreowanie takich warunków mieszkaniowych i rozwojowych w gminie, aby więcej osób osiedlało się na jej terenie niż ją opuszczało. Jest to długotrwały i wielowątkowy proces, w wielu aspektach zależny od ogólnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych w kraju. Wyzwaniem stojącym przed gminą Sędziszów jest pogodzenie dwóch silnych trendów: depopulacji gminy oraz presji urbanizacyjnej. Jak wykazano wcześniej, pomimo spadku liczby ludności rośnie zapotrzebowanie na nowe budynki mieszkalne. Rozwój gminy nie będzie możliwy bez zapewnienie dalszych obszarów z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową. Dla rozwoju gminy koniecznym będzie zatem prowadzenie dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, otwierając tym samym kolejne obszary na zabudowę mieszkaniową. Obecnie, zwłaszcza dla młodych osób, ważnym aspektem przy podejmowaniu decyzji o kupnie działki/domu/mieszkania jest kwestia dostępności również do infrastruktury teleinformatycznej (np. w perspektywie pracy zdalnej) oraz infrastruktury publicznej (dostępność do żłobka, przedszkola, lekarza). Ważnym jest zatem, aby tego typu media prowadzić od razu, wraz z budową sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej.</p> <p>W celu zachęcenia młodych rodzin do osiadania w gminie potrzeba będzie zwiększenia liczby dostępnych miejsc w żłobkach oraz przedszkolach. Dla rodziców bardzo ważnym jest również zapewnienie odpowiedniej opieki</p>

	<p>medycznej. Dostępność do usług medycznych jest tym aspektem, z którym niemal wszystkie samorządy w Polsce mają olbrzymie problemy. Związane jest to z ogólną sytuacją na rynku medycznym w Polsce, zwłaszcza z brakiem lekarzy specjalistów. Pomimo tego, Gmina Sędziszów powinna podjąć starania o zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów oraz usług medycznych. W kontekście zapewnienia odpowiedniej opieki medycznej mieszkańcom gminy ważnym jest podejście „<i>lepiej zapobiegać niż leczyć</i>”, w ramach którego prowadzone będą działania profilaktyczne promujące prozdrowotne zachowania, związane między innymi z aktywnością ruchową, zdrowym odżywianiem itp.</p> <p>Jako że nie wszyscy mieszkańcy posiadają swój środek transportu konieczne jest zwiększenie dostępności komunikacyjnej poprzez tworzenie nowych połączeń, łączących poszczególne sołectwa z Sędziszowem oraz gminę z sąsiednimi gminami, zwłaszcza z miastem powiatowym. Działanie to wiązało się będzie również z budową nowych oraz remontami już istniejących przystanków komunikacji publicznej na terenie gminy, aby zapewnić mieszkańcom komfortowe warunki oczekiwania na odjazd.</p>
<p>Oczekiwane rezultaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osiągnięcie dodatniego salda migracyjnego • zapewnienie opieki instytucjonalnej dzieciom do lat 3 • zwiększenie liczby połączeń komunikacji publicznej na terenie gminy • poprawa dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy

<p>Cel strategiczny</p>	<p>Wykreowanie gminy Sędziszów jako miejsca atrakcyjnego do życia i do zamieszkania</p>
<p>Cel operacyjny</p>	<p>Rozwój placówek oświatowych i procesu nauczania</p>
<p>Działania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dalsze doposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne • rozwój oferty zajęć dodatkowych dla uczniów • prowadzenie zajęć doradztwa zawodowego wśród uczniów klas 7-8 • wzrost kompetencji nauczycieli poprzez aktywne uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach • stypendia dla najzdolniejszych uczniów • zapewnienie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w szkołach
<p>Opis działań</p>	<p>Jednym z najważniejszych działań każdej gminy w Polsce jest organizacja podstawowego systemu edukacji. Dobrze funkcjonująca szkoła jest pożądanym elementem środowiska lokalnego – pomaga w integracji</p>

	<p>mieszkańców oraz zapewnia wysoki poziom nauczania. Ciągły postęp technologiczny wymusza również rozwój placówek edukacyjnych, zarówno poprzez ich doposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne, jak również poprzez wzrost kompetencji i kwalifikacji kadry pedagogicznej. Szkoły nierzadko konkurują o uczniów oferując im bogatą ofertę zajęć dodatkowych. Dodatkowo gmina, poprzez stypendia, będzie wspierać najzdolniejszych uczniów.</p> <p>W celu umożliwienia uczniom świadomego wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i co za tym idzie, późniejszej ścieżki kariery, proponuje się wprowadzenie elementów doradztwa zawodowego dla uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej.</p> <p>Z punktu widzenia zarządzania strategicznego, poważnym problemem jest fakt, że w całej Polsce jest obecnie ponad 500 lekarzy psychiatrów specjalizujących się w leczeniu najmłodszych pacjentów. Biorąc pod uwagę, że wszystkich gmin w Polsce jest 2477, wychodzi, że jeden psychiatra dziecięcy przypada na niemal 5 gmin. Jednak w opinii specjalistów, część młodych pacjentów nie potrzebuje pomocy psychiatry i leczenia farmakologicznego. Dzieci takie nie wykazują zaburzeń ani chorób psychicznych, tylko są np. przemęczone ciągłą nauką oraz wszechstronną presją. Pomóc im powinni psycholodzy szkolni, jako osoby będące naturalną częścią ich środowiska. W ramach tego celu operacyjnego przewiduje się zatem zapewnienie pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla uczniów.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie średniego wyniku egzaminu ósmoklasisty • zwiększenie liczby godzin pomocy psychologicznej w szkołach

Cel strategiczny	Wykreowanie gminy Sędziszów jako miejsca atrakcyjnego do życia i do zamieszkania
Cel operacyjny	Gmina Sędziszów miejscem bezpiecznym
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • dalsze doposażenia jednostek OSP z terenu gminy Sędziszów • organizacja spotkań i wydarzeń promujących zasady bezpieczeństwa i unikania zagrożeń • organizacja akcji i szkoleń informujących o zagrożeniach w cyberprzestrzeni • rozbudowa monitoringu miejskiego w tym o tereny przyszkolne • zapewnienie miejsc schronienia w nowo powstających budynkach użyteczności publicznej • prowadzenie ewidencji schronów i miejsc ukrycia doraźnego • budowa zbiornika retencyjnego ograniczającego ryzyko powodzi i zalewania gospodarstw

<p>Opis działań</p>	<p>Bezpieczeństwo należy traktować jako subiektywne odczucie każdej osoby, jednak jest zbiór zachowań i czynników, które dla większości mieszkańców mogą uchodzić za niebezpieczne np. zbyt szybka jazda samochodem, poruszanie się po zmroku po nieoświetlonej jezdni, spożywanie alkoholu w miejscu publicznym, palenie ogniska w lesie w okresie suszy itp. Za poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego odpowiada cel operacyjny 1.1. <i>Rozwój infrastruktury drogowej gminy</i>. Z punktu zarządzania gminą Sędziszów kluczowe znaczenie w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa na terenie gminy mają ochotnicze straże pożarne. Istotne będzie zatem dalsze partycypowanie w kosztach ich funkcjonowania w postaci zakupów wyposażenia ratowniczo-gaśniczego.</p> <p>Ważnym elementem infrastruktury publicznej w gminie jest system monitoringu wizyjnego. Przyszłe działania powinny dotyczyć między innymi rozszerzenia jego zasięgu (powiększenia liczby punktów monitorujących), w tym w okolicach szkół.</p> <p>W obliczu konfliktu zbrojnego z za wschodnią granicą kraju oraz w odpowiedzi na planowane działania Rządu o charakterze ustawowym, koniecznym będzie budowa schronów przynajmniej w nowo powstających budynkach użyteczności publicznej. Dodatkowo Gmina prowadzić będzie działania edukacyjne oraz ewidencyjne dotyczące budowy schronów przydomowych oraz miejsc ukrycia doraźnego.</p> <p>Gmina może również dbać o bezpieczeństwo swoich mieszkańców poprzez organizację innych wydarzeń promujących zasady bezpieczeństwa (bezpieczeństwo w ruchu drogowym, pokazy ratowniczo-gaśnicze, nauka podstaw pierwszej pomocy, promowanie prawidłowego zachowania nad wodą itp.), w tym wydarzeń informujących o zagrożeniach w cyberprzestrzeni. W ostatnich latach zauważalny jest wzrost zagrożenia ze strony przestępców wykorzystujących komunikatory internetowe oraz połączenia telefoniczne do oszukiwania swoich ofiar. Ofiarami padają osoby w każdym wieku, stąd konieczność zwiększenia świadomości mieszkańców w gminy w tym zakresie.</p>
<p>Oczekiwane rezultaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie nakładów finansowych na doposażenie jednostek OSP • zmniejszenie liczby przestępstw o charakterze gospodarczym • rozszerzenie obszaru gminy objętego monitoringiem miejskim • zewidencjonowanie schronów i miejsc ukrycia doraźnego na terenie gminy

Cel strategiczny	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym szczególnie logistyki i produkcji
Cel operacyjny	Gmina Sędziszów jako atrakcyjna przestrzeń inwestycyjna
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczenie kolejnych stref inwestycyjnych na terenie gminy • dalszy rozwój współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, w tym największymi pracodawcami • promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego inwestycyjnie i gospodarczo • rewitalizacja przestrzeni publicznej
Opis działań	<p>Każda gmina w Polsce ma ograniczone możliwości związane z rozwojem przedsiębiorczości na swoim terenie. Narzędzia, którymi dysponują mają charakter pośredni i skupiają się głównie na wyznaczeniu miejsc pod działalność gospodarczą, uzbrojeniu działek oraz aktywnym pozyskiwaniu potencjalnych inwestorów. Zgodnie z ustawą o wspieraniu nowych inwestycji, cała Polska stała się specjalną strefą ekonomiczną, co umożliwia uzyskiwanie zwolnień podatkowych przez inwestorów nawet na przestrzeni 10-15 lat. W ramach Polskiej Strefy Inwestycji dla gminy Sędziszów intensywność pomocy publicznej może wynieść:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 70% dla małego i mikro przedsiębiorstwa przy minimalnych kosztach inwestycji odpowiednio: 3,0 mln oraz 1,2 mln złotych, - 60% dla średniego przedsiębiorstwa przy inwestycji na minimalnym poziomie 12 mln złotych, - 50% dla dużej firmy przy 60 mln zł inwestycji. <p>W przypadku przedsiębiorstw z sektora nowoczesnych usług minimalna wartość inwestycji wynosi 3 mln zł. Ważnym zatem jest wyznaczenie oraz przygotowanie stref inwestycyjnych na terenie gminy: ujednoczenie sytuacji prawnej, dostosowanie dokumentów planistycznych, zapewnienie dojazdu, elektryfikacji, wodociągów, kanalizacji, mediów itp. Poza pozyskiwaniem nowych inwestorów, Gmina Sędziszów jest otwarta na dalszą współpracę z przedsiębiorcami, którzy już prowadzą swoją działalność na terenie gminy. Podmioty te aktualnie angażują się w życie społeczno-gospodarcze gminy, stąd konieczność kontynuacji tych relacji.</p> <p>W niniejszym celu operacyjnym znalazły się również działania rewitalizacyjne, ponieważ celem obecnie prowadzonych rewitalizacji jest ożywienie społeczno-gospodarcze zdegradowanych przestrzeni. Działania te mają przyczynić się do powstawania nowych miejsc pracy np. kawiarni. Efektem dodatkowym może być wykreowanie centralnej przestrzeni miasta Sędziszów.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie oferty inwestycyjnej gminy o nowe tereny inwestycyjne • Utworzenie atrakcyjnych warunków inwestycyjnych dla przedsiębiorców • Ożywienie gospodarcze przestrzeni publicznej gminy • Kontynuacja współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami

Cel strategiczny	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym szczególnie logistyki i produkcji
Cel operacyjny	Wsparcie i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie organizacji szkoleń i kursów zawodowych dla mieszkańców poszukujących pracy • wsparcie szkolnictwa zawodowego, we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Jędrzejowie oraz rozwój staży i praktyk zawodowych w lokalnych firmach i mechanizmu klas patronackich • wsparcie szkoleń i kursów na rzecz rozwoju lokalnego rolnictwa i poprawy jego wydajności • pozyskiwanie środków zewnętrznych na dalszy, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
Opis działań	<p>Pomimo obecności kilku dużych zakładów na terenie gminy, widoczny jest jej rolniczy charakter. Działalność rolnicza w większości przypadków jest rozdrobniona i często nie stanowi głównego źródła dochodów, dlatego istotnym w kontekście rozwoju rolnictwa jest wykorzystanie trendów pro-zdrowotnych, które promują między innymi lokalne produkty rolno-spożywcze. Jednym z narzędzi Gminy oraz organizacji pozarządowych mogą być kursy i szkolenia skierowane do rolników. Dodatkowo, w dalszym ciągu będą czynione starania w celu pozyskiwania środków zewnętrznych na dalszy i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.</p> <p>Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości będzie się odbywało również poprzez współpracę z partnerami samorządowymi, przedsiębiorcami oraz organizacjami społecznymi w zakresie rozwijania warunków do rozwoju gospodarczego na terenie gminy. Przewiduje się zatem rozwój inicjatyw edukacyjnych i doradczych, które jednocześnie pomogą scalić i rozwijać ten aspekt funkcjonowania gminy. Ważną instytucją działającą na rzecz aktywizacji zawodowej jest Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie, który umożliwi mieszkańcom zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby nowo otwieranych działalności gospodarczych • utrzymanie niskiego bezrobocia na terenie gminy • zwiększenie dochodów gospodarstw domowych

Cel strategiczny	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym szczególnie logistyki i produkcji
Cel operacyjny	Zrównoważona działalność gospodarcza
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie rozwoju sektorów gospodarczych bezpiecznych i przyjaznych dla lokalnego środowiska przyrodniczego, • promocja rozwoju lokalnych źródeł i instalacji OZE, zarówno dla celów przemysłu, jak i lokalnych mieszkańców • promocja inwestycji, które nie generują zagrożeń dla lokalnego środowiska przyrodniczego • wsparcie oferty społecznej i rekreacyjnej dla pracowników i przedsiębiorców
Opis działań	Z racji na rolniczy charakter gminy oraz jej walory przyrodniczo-krajobrazowe, Gmina Sędziszów jest otwarta na współpracę z przedsiębiorcami, którzy prowadzą swoją działalność w sposób nieuciążliwy dla środowiska naturalnego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Kontynuowane będą również działania promujące dalszy rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii, zarówno dla celów przemysłowych jak i mieszkaniowych.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy • zwiększenie liczby instalacji OZE na terenie gminy

Cel strategiczny	Rozwój turystyki i rekreacji, w tym w szczególności oferty prozdrowotnej
Cel operacyjny	Wykreowanie spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • odbudowa basenu w Sędziszowie • poprawa infrastruktury i warunków do aktywnego wypoczynku nad wodą • wypromowanie unikatowego produktu lokalnego/ marki lokalnej • wsparcie mieszkańców w otwieraniu i rozwoju gospodarstw agroturystycznych • spójne oznakowanie atrakcji turystycznych na terenie całej gminy Sędziszów • ponadlokalna promocja walorów turystycznych gminy, szczególnie dla mieszkańców Śląska • dalsza sukcesywna renowacja obiektów zabytkowych na terenie gminy • zagospodarowanie przestrzeni publicznej w pobliżu miejsc atrakcyjnych turystycznie • dalszy rozwój lokalnych terenów i placów rekreacyjno-wypoczynkowych • budowa placów rekreacyjnych • organizacja wydarzeń promujących aktywny wypoczynek i pro-zdrowotny styl życia

<p>Opis działań</p>	<p>Ważnym zadaniem dla władz Gminy będzie odbudowanie basenu w Sędziszowie. Wyzwanie to związane jest z pozyskaniem środków finansowych niezbędnych do zrealizowania tej inwestycji, która przed pożarem stanowiła istotny element infrastruktury rekreacyjnej w gminie. W kontekście wykorzystania rekreacyjnego istotne będzie również podejmowanie działań mających na celu poprawę infrastruktury i warunków do aktywnego wypoczynku nad wodą. Szansą na dalszy rozwój gminy Sędziszów jest zwiększenie wykorzystania jej potencjału turystycznego. Pomimo, że na terenie gminy nie ma żadnych spektakularnych obiektów turystycznych przyciągających corocznie rzesze turystów, to jej potencjał środowisko i krajobrazowy umożliwi jej lepsze turystyczne zagospodarowanie. Zwiększenie ruchu turystycznego powinno ożywić lokalny rynek pracy i przyczynić się tym samym do rozwoju sektorów noclegowych, gastronomicznych oraz usługowych. Dla gminy Sędziszów utworzenie sieci dróg rowerowych nie jest postrzegane w ramach szansy lecz konieczności, aby wykorzystać obecne trendy na aktywne spędzanie wolnego czasu. Konieczne będzie również spójne zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym miejsc rekreacyjnych, wypoczynkowych oraz wokół miejsc atrakcyjnych turystycznie. Takim działaniem będzie np. utworzenie strefy rekreacji i wypoczynku na placu obok budynku Poczty oraz rewitalizacja zabytkowych parków np. w miejscowościach Pawłowice, Piotunka, Krzcięcice, Krzelów, Łowinia, Mstyczów oraz Sędziszów. W ramach zachowania i promocji lokalnego dziedzictwa historycznego zaplanowano m.in. odnowę obiektów zabytkowych i obiektów o walorach historycznych (w tym obiektów sakralnych), przygotowanie i wydawanie materiałów promocyjnych, promowanie gminy Sędziszów podczas różnych wydarzeń ponadlokalnych. Głównym kierunkiem działań promocyjnych wydają się mieszkańcy gmin województwa śląskiego. Jednym z najtrudniejszych zadań w ramach realizacji niniejszej strategii rozwoju gminy będzie wykreowanie produktu lokalnego lub lokalnej marki, która wpłynie na pozytywne postrzeganie gminy. Trudność polega głównie na tym, że wiarygodność marki powinna wynikać z jej tożsamości. Marka, która nie koresponduje z tożsamością miejsca, a opiera się jedynie na artystycznej kreacji marketingowej będzie nieskuteczna.</p>
<p>Oczekiwane rezultaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę • Zwiększenie liczby gospodarstw agroturystycznych • Zwiększenie długości ścieżek rowerowych na terenie gminy • Poszerzenie oferty rekreacyjnej gminy

Cel strategiczny	Rozwój turystyki i rekreacji, w tym w szczególności oferty prozdrowotnej
Cel operacyjny	Dbłość o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • dalsza wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne • sukcesywna termomodernizacja budynków użyteczności publicznej • termomodernizacja budynków mieszkaniowych i usługowych • edukacja ekologiczna mieszkańców, w tym w szczególności najmłodszych pokoleń • udzielanie pomocy mieszkańcom gminy w zakresie ubiegania się o środki na wymianę źródeł ciepła • prowadzenie stałego monitoringu stanu lokalnego środowiska przyrodniczego • montaż foto-pułapek w lesie celem zapobiegania powstawaniu nielegalnych wysypisk śmieci • podejmowanie działań w zakresie ochrony naturalnych koryt lokalnych rzek i cieków wodnych oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz małej retencji na terenie miasta Sędziszów • zagospodarowanie terenów wokół źródełek w miejscowościach Mstyczów, Czekań oraz Gniewięcin przyczyniające się do budowania świadomości ekologicznej mieszkańców • promocja zasad Dobrej Praktyki Rolniczej • wsparcie i kontynuacja procesu usuwania azbestu z gospodarstw na terenie gminy
Opis działań	<p>Turystyka środowiskowa i krajobrazowa nierozzerwalnie powiązana jest z jakością środowiska naturalnego oraz wysokimi walorami krajobrazowymi. Stąd też konieczna jest ochrona i racjonalne gospodarowanie tymi zasobami, przy wykorzystaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Istotne zatem będą wszelkie działania mające na celu monitorowanie, poprawę oraz zachowanie aktualnego stanu środowiska naturalnego. Jednym ze sposobów na to będą dalsze inwestycje w odnawialne źródła energii: termomodernizacje budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkaniowych, usługowych, wymiany źródeł ciepła itp. Dodatkowo należy położyć nacisk na naturalną retencję, zarówno w obszarach zurbanizowanych jak i leśnych. Na terenie gminy, w miejscowościach Mstyczów, Czekań oraz Gniewięcin są naturalne źródła z wodą zdatną do picia. Terenów wokół tych źródeł mogą stanowić dodatkową atrakcję gminy, przyczyniającą się do budowania świadomości ekologicznej mieszkańców. W polityce ekologicznej bardzo ważnym elementem jest właśnie edukacja. Jest to stały proces, który zaczyna przynosić większe efekty, gdyż tylko dzięki samoświadomości mieszkańców Gmina będzie w stanie zachować swoje walory środowiskowe oraz utrzymać porządek w miejscach publicznych. Z porządkiem powiązana jest</p>

	<p>kwestia gospodarki o obiegu zamkniętym, jako koncepcji zmierzającej do racjonalnego wykorzystania zasobów i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów, które powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. Elementem działalności edukacyjnej, niezwykle istotnym w kontekście dbałości o środowisko w tym o gospodarkę wodną jest ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, między innymi poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, obejmującej m.in. nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków itp.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza, wód i gleb na terenie gminy • Zwiększenie liczby budynków użyteczności publicznej po termomodernizacji • Zwiększenie wiedzy i świadomości mieszkańców w zakresie edukacji ekologicznej • Zmniejszenie ilości wyrobów azbestowych na terenie gminy • Osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu odpadów komunalnych

Cel strategiczny	Rozwój infrastruktury oraz usług publicznych gminy
Cel operacyjny	Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • dalsze dostosowywanie budynków użyteczności publicznej do wymogów dostępności dla osób niepełnosprawnych i o ograniczonej mobilności • remonty i przebudowa budynków publicznych, poprawiające ich funkcjonalność
Opis działań	<p>Działaniem ciągłym, realizowanym według aktualnych potrzeb oraz możliwości finansowych Gminy jest poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej. Wykonując remonty lub prace modernizacyjne należy wziąć również pod uwagę obowiązki wynikające z Ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku <i>o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami</i>, czyli takim, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przewyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Działania podejmowane w ramach zapewnienia dostępu mają różny charakter, począwszy od zmiany oznakowania przestrzeni publicznej, montaż pętli indukcyjnych aż po likwidację barier architektonicznych.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie dobrego stanu technicznego budynków użyteczności publicznej • Zapewnienie dostępności do usług publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami

Cel strategiczny	Rozwój infrastruktury oraz usług publicznych gminy
Cel operacyjny	Rozwój oferty kulturalnej i spędzania wolnego czasu
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój oferty kulturalnej i integracyjnej na terenie gminy Sędziszów • dalsze doposażanie lokalnych świetlic wiejskich i obiektów małej infrastruktury (altany, siłownie na świeżym powietrzu, place zabaw itd.) służącej integracji społecznej i aktywności rekreacyjnej • dalszy rozwój obiektów sportowych na terenie gminy i wsparcie dla klubów i stowarzyszeń sportowych • budowa pełnowymiarowego boiska piłkarskiego na terenie gminy wraz z zapleczem technicznym • budowa boisk typu orlik na osiedlach i w sołectwach w gminie
Opis działań	<p>Na wymiar czasu wolnego należy spojrzeć przez pryzmat potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Kształtując funkcję turystyczną, inwestujemy równocześnie w jakość usług oferowanych na rzecz mieszkańców, tym samym wzmacniając potencjał osadniczy gminy. Działania w ramach tego celu powiązane są głównie z celem 3.1. <i>Wykreowanie spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy</i>. Niniejszy obszar poświęcony będzie aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, połączonego z uprawianiem sportu, dlatego koniecznym jest dalszy rozwój infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.</p> <p>Ważnym elementem środowiska lokalnego, zwłaszcza w sołectwach są świetlice wiejskie. Przewiduje się zatem konieczność ich dalszego doposażenia, tak aby mogły pełnić funkcję centrów aktywności lokalnej.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie oferty kulturalnej gminy • zwiększenie i uatrakcyjnienie możliwości spędzania wolnego czasu • wzrost poczucia przynależności, przywiązania do społeczności lokalnej gminy

Cel strategiczny	Rozwój infrastruktury oraz usług publicznych gminy
Cel operacyjny	Wsparcie oddolnych inicjatyw mieszkańców
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • kontynuacja realizacji i dalszy rozwój funduszu sołectkiego • wsparcie finansowe i merytoryczne organizacji pozarządowych, w tym Klubów Seniora, Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych i klubów sportowych • wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej • utworzenie centrum NGO jako siedziby dla organizacji pozarządowych

Opis działań	Sektor pozarządowy jest niezwykle istotny z perspektywy prowadzenia skutecznej polityki rozwojowej Gminy. Organizacje społeczne uzupełniają kompetencje samorządu, umożliwiając niekiedy skuteczniejszą realizację działań ze względu na mniejszą biurokracyzację oraz dostęp do dedykowanych środków finansowych. Samorząd Gminy współpracuje z organizacjami pozarządowymi, udzielając im wsparcia finansowego i merytorycznego. Jednym z przykładów współpracy na linii samorząd-społeczność lokalna jest realizacja działań w ramach funduszu sołectkiego, gdzie to sami mieszkańcy decydują na co mają zostać przeznaczone środki finansowe. W celu odpowiedzenia na potrzeby lokalnych organizacji pozarządowych koniecznym będzie utworzenie centrum lokalowego w którym znajdą swoją przestrzeń oraz pomieszczenia na biura np. poprzez adaptację istniejącego budynku.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców • zwiększenie liczby inicjatyw podejmowanych przez mieszkańców oraz lokalne organizacje i stowarzyszenia

Cel strategiczny	Rozwój infrastruktury oraz usług publicznych gminy
Cel operacyjny	Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój usług społecznych w formie domów dziennego pobytu dla osób starszych oraz środowiskowych domów samopomocy • rozwój usług rehabilitacyjnych i prozdrowotnych dla osób niepełnosprawnych oraz z chorobami przewlekłymi • likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej • rozwój usług opiekuńczych i kompleksowego wsparcia seniorów • zwiększenie liczb miejsc w Klubie Seniora między innymi z wykorzystaniem świetlic wiejskich
Opis działań	Gminę Sędziszów czekają w nadchodzącej dekadzie istotne wyzwania związane z polityką społeczną. Związane są one przede wszystkim ze starzeniem się społeczeństwa. Takie procesy demograficzne oznaczają konieczność wzmocnienia systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie i wzmocnienie nowych form pracy socjalnej. W odpowiedzi na zapotrzebowanie koniecznym będzie wybudowanie dziennego domu seniora dla starszych mieszkańców gminy. Dla osób w pełni samodzielnych wystarczającym powinno być zwiększenie liczb miejsc w Klubie Seniora. Do tego celu można wykorzystać między innymi istniejącą, szeroką bazę świetlic wiejskich.

	Osoby starsze częściej wymagają usług rehabilitacyjnych oraz usług opiekuńczych. Przewiduje się zatem wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi, świadczone między innymi w dziennym domu seniora. Zwiększa się również liczba osób niepełnosprawnych na terenie gminy. W perspektywie kolejnych lat koniecznym może się okazać utworzenie (np. w porozumieniu z Powiatem) placówki zapewniającej opiekę i terapię dla osób niepełnosprawnych intelektualnie lub z zaburzeniami psychicznymi.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie mieszkańcom dostępności do usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych • zapewnienie instytucjonalnej opieki osobom niepełnosprawnym intelektualnie • zapewnienie organizacji czasu wolnego oraz aktywizacji społecznej seniorom i osobom niepełnosprawnym

Cel strategiczny	Rozwój infrastruktury oraz usług publicznych gminy
Cel operacyjny	Sprawne zarządzanie gminą
Działania	<ul style="list-style-type: none"> • sukcesywne podnoszenie kwalifikacji pracowników Urzędu Miejskiego oraz podległych jednostek organizacyjnych poprzez udział w szkoleniach • kontynuowanie obecnych oraz nawiązanie nowych współprac z innymi gminami oraz partnerami zagranicznymi, szczególnie z obszaru samorządu terytorialnego, integracji społecznej, współpracy gospodarczej i wsparcia organizacji pozarządowych • wdrażanie cyfrowych usług publicznych i rozwoju komunikacji z mieszkańcami gminy Sędziszów poprzez dedykowane aplikacje mobilne
Opis działań	<p>Dalszy rozwój gminy Sędziszów determinowany będzie również przez współpracę, w tym w wymiarze ponadlokalnym. Jak można zauważyć, wśród podmiotów odpowiedzialnych za realizację strategii są jednostki nie będące w zależności służbowej z Urzędem Miejskim w Sędziszowie, przedsiębiorcy oraz mieszkańcy.</p> <p>Kluczem do prawidłowego funkcjonowania każdej organizacji jest stałe podnoszenie kompetencji kadr. W przypadku administracji samorządowej ma to szczególne znaczenie, gdyż mnogość zmian przepisów oraz konsekwencje braku ich zastosowania wpływają bezpośrednio na całość funkcjonowania urzędu bądź jednostki organizacyjnej. Koniecznym jest zatem stałe podnoszenie kwalifikacji swoich kadr co przyczyni się do stabilnego oraz terminowego świadczenia usług publicznych. Równie ważnym jest również rozwój tzw. kompetencji</p>

	<p>miękkich, które umożliwią sprawniejszą komunikację urzędników z osobami starszymi oraz osobami o specjalnych potrzebach.</p> <p>Ostatnie lata pandemii uświadomiły samorządowcom o konieczności implementacji rozwiązań cyfrowych w codziennej pracy zarządzanych przez nich organizacji. Nie inaczej jest w przypadku Gminy Sędziszów, która w dalszym ciągu będzie wdrażać usługi cyfrowe, które mają na celu ułatwić kontakt na linii klient-urząd w dogodnej dla mieszkańca formie.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none">• podniesienie zaufania do władz lokalnych• zwiększenie satysfakcji mieszkańców ze świadczonych przez Urząd usług• promowanie gminy wśród gmin partnerskich

Wyznaczone cele operacyjne stanowią odpowiedź na wyzwania w czterech obszarach programowania: społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz ekologicznym. Szczegółowe powiązanie celów oraz tych obszarów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3. Powiązanie celów operacyjnych i obszarów programowania

Cel operacyjny	Obszary programowania			
	Spoleczny	Gospodarczy	Przestrzenny	Ekologiczny
1.1. Rozwój infrastruktury drogowej gminy	X	X	X	X
1.2. Rozwój oferty mieszkaniowej gminy	X		X	
1.3. Rozwój placówek oświatowych i procesu nauczania	X			
1.4. Gmina Sędziszów miejscem bezpiecznym	X			X
2.1. Gmina Sędziszów jako atrakcyjna przestrzeń inwestycyjna		X	X	
2.2. Wsparcie i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców	X	X		
2.3. Zrównoważona działalność gospodarcza		X		X
3.1. Wykreowanie spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy	X	X	X	X
3.2. Dbłość o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE	X			X
4.1. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej	X			
4.2. Rozwój oferty kulturowej i spędzania wolnego czasu	X			
4.3. Wsparcie oddolnych inicjatyw mieszkańców	X			
4.4. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych	X			
4.5. Sprawne zarządzanie gminą	X	X		

Źródło. Opracowanie własne.

4. Zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe

Na rozwój gminy Sędziszów wpływ ma szereg czynników, często niezależnych od starań i planów władz lokalnych. Ogólna sytuacja społeczno-demograficzna gminy stanowi niejako odbicie sytuacji w kraju. W perspektywie lat 2017-2023 w Polsce nie było żadnego powiatu w którym zwiększyłaby się liczba urodzeń. We wszystkich nastąpił spadek od -6,4% do aż 54,1%. Jak pokazują dane cząstkowe za rok 2024 tendencja ta będzie się jeszcze pogłębiała. W przypadku powiatu jędrzejowskiego spadek liczby urodzeń wynosił – 34,9%, przy średniej dla Polski na poziomie -32,2%.

Depopulacja związana z procesami migracyjnymi również dotyczy większości gmin i powiatów w Polsce. Nowych mieszkańców zyskują najczęściej jedynie największe miasta w Polsce oraz niektóre gminy z nimi sąsiadujące.

Jak wykazano na wcześniejszych kartach niniejszej Strategii, rozwój gospodarczy gminy powiązany jest z jej położeniem i dostępnością komunikacyjną. Pomimo, że przez gminę Sędziszów nie przebiega żadna droga o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, to bliskie położenie trasy S7 ma zdecydowany wpływ na dostępność gminy. Z perspektywy procesów rozwojowych kluczowe będzie zakończenie budowy nowej nitki trasy, tak by w sposób bezpośredni połączyć Kraków i Warszawę.

Jednym z atutów gminy Sędziszów są przebiegające przez gminę linie kolejowe oraz stacja kolejowa, dlatego istotną wiadomością dla mieszkańców gminy jest remont linii nr 8 na odcinku Sędziszów-Kozłów. Przebudowa ma podnieść parametry linii i tym samym umożliwić osiągnięcie większych prędkości pociągów osobowych i towarowych.

5. Kwestie wodne a Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne, Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w ww. ustawie tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza,

- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Zasoby wodne gminy oraz Plan Zagospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły

Obszar gminy Sędziszów położony jest w całości w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły oraz Górno-Zachodniej Wisły. Teren gminy Sędziszów pozbawiony jest większych kompleksów wód stojących i większych zbiorników wodnych w ogóle. Zasoby wód powierzchniowych stojących są niewielkie. Zgodnie z polskim prawem wodnym oraz z Ramową Dyrektywą Wodną, podstawową jednostką gospodarki wodnej jest Jednolita Część Wód (JCW) dzieląca się na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) oraz Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Gmina Sędziszów leży w obrębie:

- trzech zlewni JCWP rzecznych:
 - RW2000062541711 – Pilica do Kanału Kopanka,
 - RW200015254136 – Dopływ spod Raszkowa,
 - RW20000621669 – Mierzawa,
- dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:
 - Niecka Miechowska SE (nr 409) – niemal cały obszar gminy,
 - Niecka Miechowska NW (nr 408) – jedynie niewielkie fragmenty północno-zachodniej części gminy,
- dwóch JCWPd:
 - GW200084,
 - GW2000100.

Za główną rzekę gminy Sędziszów należy uznać Mierzawę, której zlewnia pokrywa największą część gminy. Teren gminy znajduje się pod jurysdykcją Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie (dwa pierwsze JCWP i pierwsze wymienione JCWPd) oraz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (JCWP Mierzawa i ostatnie JCWPd). Szczegółowe informacje na temat stanu wód JCWP oraz JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Sędziszów przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Charakterystyka JCWP na terenie gminy Sędziszów

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny	Status	Przypisane cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW2000062541711	Pilica do Kanału Kopanka	Zły	Poniżej dobrego	Zły	Naturalny	Dobry stan ekologiczny: zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
RW200015254136	Dopływ spod Raszkowa	Umiarkowany	Dobry	Poniżej dobrego	Silnie zmieniona część wód	Dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry	zagrożona
RW20000621669	Mierzawa	Słaby	Poniżej dobrego	Zły	Silnie zmieniona część wód	Dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona

(Źródło. www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWP)

Tabela 5. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Sędziszów

Kod JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Stan ogólny	Przypisane cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW200084	Dobry	Dobry	Dobry	Dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy. Jakość wody do spożycia nie powinna ulegać pogorszeniu	Niezagrożona
GW2000100	Dobry	Dobry	Dobry	Dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy. Jakość wody do spożycia nie powinna ulegać pogorszeniu	Niezagrożona

(Źródło. www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWPd)

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły to podstawowy dokument planistyczny gospodarki wodnej, w którym ustalono cele środowiskowe wód. Jako główny cel wskazano uzyskanie dobrego stanu ekologicznego. W przypadku gdy jednolita część wód (JCW) osiągnęła pożądany stan, celem jest nie pogorszenie tego stanu. W przypadku gminy Sędziszów, w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły zaplanowano działania w zakresie drożności i ciągłości morfologicznej, z zestawu działań oraz z katalogu działań krajowych. Zaplanowane działania to:

- RW20000621669:
 - Analiza możliwości likwidacji budowli poprzecznych/przebudowa budowli poprzecznych,
 - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
 - Przywróceniu drożności korytarza ekologicznego rzeki Mierzawa, poprzez udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Mierzawa umożliwiając dwukierunkową migrację organizmów wodnych przez istniejące obiekty hydrotechniczne, przy zastosowaniu rozwiązań „bliskich na-turze”,
 - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu budowli na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, analiza możliwości wdrożenia działań zapewniających ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
 - Działania kontrolno-administracyjne wskazane dla drożności biologicznej. Celem działania jest kontrola, czy dane urządzenie/budowla (np. przepławka, kanał obiegowy, bystrze) jest prawidłowo eksploatowane i umożliwia migrację ryb (np. czy wlot przepławki od górnej i dolnej wody nie jest zamknięty, czy jest odpowiedni przepływ przez przepawkę, czy nie jest zablokowana śmieciami, czy użytkownik prowadzi obserwacje migracji ryb),
 - Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb w celu weryfikacji prawidłowego funkcjonowania tych urządzeń. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu budowli na ciągłość biologiczną i cele

środowiskowe jcwp, analiza możliwości wdrożenia działań zapewniających ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,

- Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP,
- Analiza sposobu prowadzenia działań restytucyjnych z uwzględnieniem zachowania funkcji cieków oraz realizacja działań restytucyjnych na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.),
- Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” zgodnie z art. 108 pr. w., tj.: 1) stosowania programu działań, 2) spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, 3) stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem,
- Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze sływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne). Promocja działań wynikających z „Kodeksu doradczego dobrej praktyki rolniczej dotyczącej ograniczenia emisji amoniaku”. Działania doradcze ukierunkowane są na: doradztwo technologiczne, pomoc rolnikom w ubieganiu się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych,
- RW2000062541711:
 - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,

- Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu budowli na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, analiza możliwości wdrożenia działań zapewniających ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
- RW200015254136:
 - Opracowanie programu rozwoju retencji w obszarach zurbanizowanych wskazującego kluczowe obszary i rozwiązania z zakresu retencji, które ograniczą wymywanie zanieczyszczeń z terenów zurbanizowanych i przyczynią się do poprawy stanu wód,
 - Realizacja działań wskazanych w etapie I (działanie RWC_01.08.) polegających na zwiększeniu poziomu retencji wody w zlewni w obszarach zurbanizowanych dla ograniczenia wymywania zanieczyszczeń obszarowych w celu poprawy stanu wód i osiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych – dobrego stanu wód,
 - Działanie polega na dokonaniu dodatkowego przeglądu udzielonych pozwoleń wodnoprawnych jeżeli wyniki monitoringu wód lub innych danych wskazują, że jest zagrożone osiągnięcie celów środowiskowych,
 - Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody obserwowanego podczas badań monitoringowych,
 - Analiza sposobu prowadzenia działań restytucyjnych z uwzględnieniem zachowania funkcji cieków oraz realizacja działań restytucyjnych na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.)
 - Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” zgodnie z art. 108 pr. w., tj.: 1) stosowania programu działań, 2) spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, 3) stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem
 - Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których

źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym.

Niniejsza Strategia Rozwoju w swoich zapisach odnosi się do powyższych działań, w szczególności:

- Cel strategiczny 1. Wykreowanie gminy Sędziszów jako miejsca atrakcyjnego do życia i do zamieszkania → Cel operacyjny 1.2. Rozwój oferty mieszkaniowej gminy → Działanie: wyznaczenie i uzbrojenie terenów pod zabudowę mieszkaniową, w tym dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej gminy;
- Cel strategiczny 3. Rozwój turystyki i rekreacji, w tym w szczególności oferty prozdrowotnej → Cel operacyjny 3.2. Dbłość o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE → Działanie: podejmowanie działań w zakresie ochrony naturalnych koryt lokalnych rzek i cieków wodnych oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz małej retencji na terenie miasta Sędziszów;
- Cel strategiczny 3. Rozwój turystyki i rekreacji, w tym w szczególności oferty prozdrowotnej → Cel operacyjny 3.2. Dbłość o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE → Działanie: promocja zasad Dobrej Praktyki Rolniczej.

Zagrożenie powodziowe i plany zarządzania ryzykiem powodziowym

Zgodnie z zaktualizowanymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego, udostępnionymi na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, na obszarze gminy Sędziszów nie występują obszary zagrożenia powodzią. Zgodnie z powyższym rzeka Mierzawa nie stanowi potencjalnego zagrożenia powodziowego dla gruntów leżących w sąsiedztwie rzeki.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)

Plan opracowany przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie został sporządzony na podstawie art. 183–185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne z późn. zm. (PPSS) na lata 2021-2027. Dokument ten wraz z planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami zarządzania ryzykiem powodziowym oraz planami utrzymania

wód, przyczyni się do poprawy stanu gospodarki wodnej w Polsce. Jest to dokument o strategicznym znaczeniu, do którego będą się odnosiły wszystkie późniejsze, konkretne działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez organy administracji rządowej, jak i samorządy. Jako główny cel PPSS wskazuje się „przeciwdziałanie skutkom suszy”, które odnosi się do procesu kształtowania zasobów wodnych i do racjonalnego korzystania z nich. Celem PPSS jest zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wód, użytecznych dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. Wśród proponowanych działań znajdują się inicjatywy związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne. Cel główny precyzują cele szczegółowe, do których w PPSS zaliczono:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukację i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizację i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

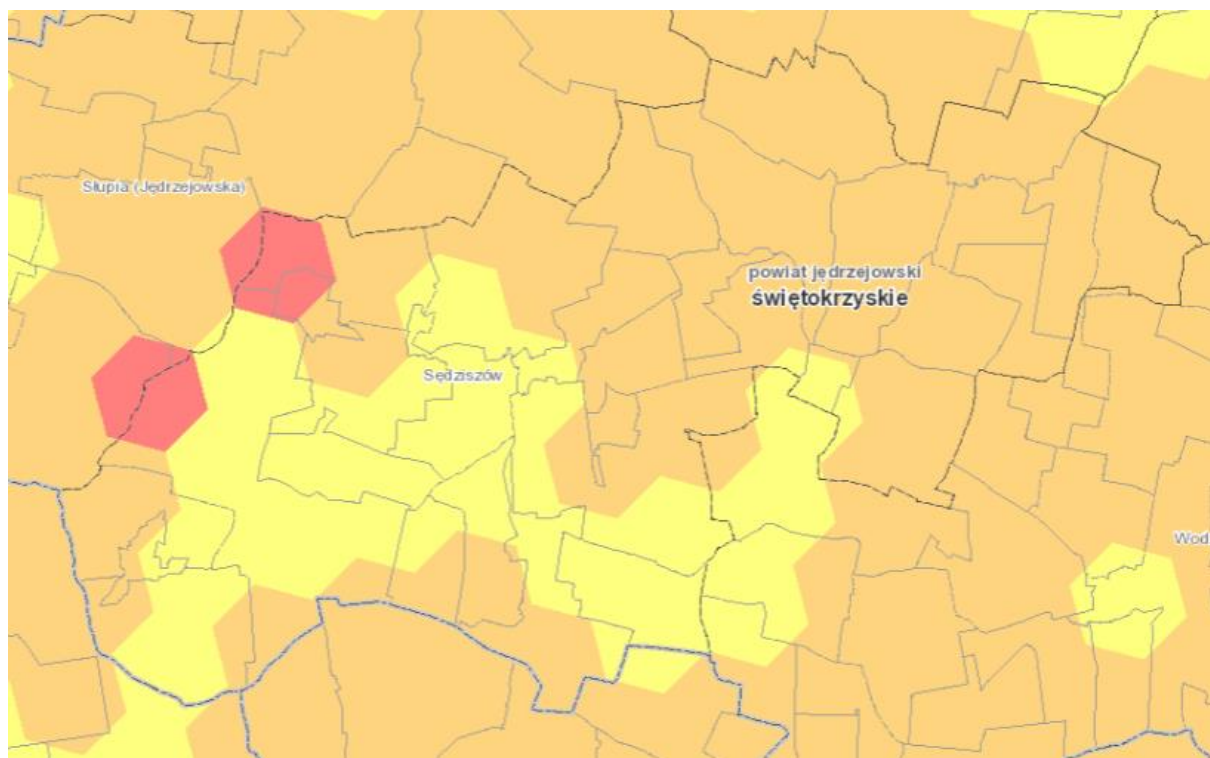
W PPSS zawarte są mapy zagrożenia suszą, które są istotne z perspektywy planowania działań na rzecz przeciwdziałania skutkom suszy. Mapy te zostały opracowane w podziale na cztery klasy:

- I klasa – obszary zagrożone w stopniu słabym (kolor zielony)
- II klasa – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym (kolor żółty)
- III klasa – obszary zagrożone w stopniu silnym (kolor pomarańczowy)
- IV klasa – obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym (kolor czerwony).

Skupiono się na analizie zagrożenia wystąpienia suszy atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. Przedstawiono również informacje dotyczącą łącznego zagrożenia suszą, uwzględniając wskazane wcześniej typy suszy. Poniższa grafika przedstawia łączne zagrożenie suszą w obrębie gminy Sędziszów.

Rysunek 5. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Sędziszów

(Źródło. <https://wody.isok.gov.pl/>)

Jak wynika z powyższej grafiki, obszarami najbardziej zagrożonymi występowaniem suszy w gminie Sędziszów są jej północno-zachodnie części, w tym okolice wsi Bugaj. Największy wpływ na tą sytuację ma ekstremalne zagrożenie suszą rolniczą na tym obszarze.

W przypadku analizy zagrożenia suszą atmosferyczną, całość obszaru gminy oceniono na umiarkowany stopień zagrożenia. Należy przy tym dodać, że jest to najniższy stopień zagrożenia suszą atmosferyczną na jaki obecnie oceniana jest Polska. Zagrożenie suszą hydrologiczną na większości obszaru gminy określono jako umiarkowane. Jedynie przy granicy z gminą Słupia Jędrzejowska stopień zagrożenia został określony na wyższym poziomie – silnym. W przypadku wspomnianej wcześniej suszy rolniczej, znaczna część gminy jest silnie zagrożona tym typem suszy. Ostatnim typem suszy jest susza hydrogeologiczna – też niemal cała gmina jest zagrożona w stopniu umiarkowanym.

Na obszarze gminy Sędziszów nie przewidziano działań inwestycyjnych przeciwdziałających skutkom suszy. Gmina Sędziszów należy jednak do obszarów, na których rekomendowane jest wdrożenie działań takich jak m.in.:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie nr 1),

- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych (działanie nr 3),
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji (działanie nr 4),
- przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie nr 8),
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych (działanie nr 9),
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie nr 10),
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie nr 24).

We wdrażaniu założeń *Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów* uwzględniono zapisy Planu przeciwdziałania skutkom suszy, w szczególności w zakresie powiększania dyspozycyjnych zasobów wodnych.

6. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie polityki przestrzennej w gminie.

Zgodnie z art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym strategia rozwoju gminy określa w szczególności „model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy”. Model ten stanowi ilustrację założeń ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego. Przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy, wynikającą z uwarunkowań związanych z jej położeniem, trendami rozwojowymi oraz kierunkami zmian oczekiwanych w wyniku realizacji strategii. Prezentuje cele jakościowe i ilościowe w kontekście przestrzennym.

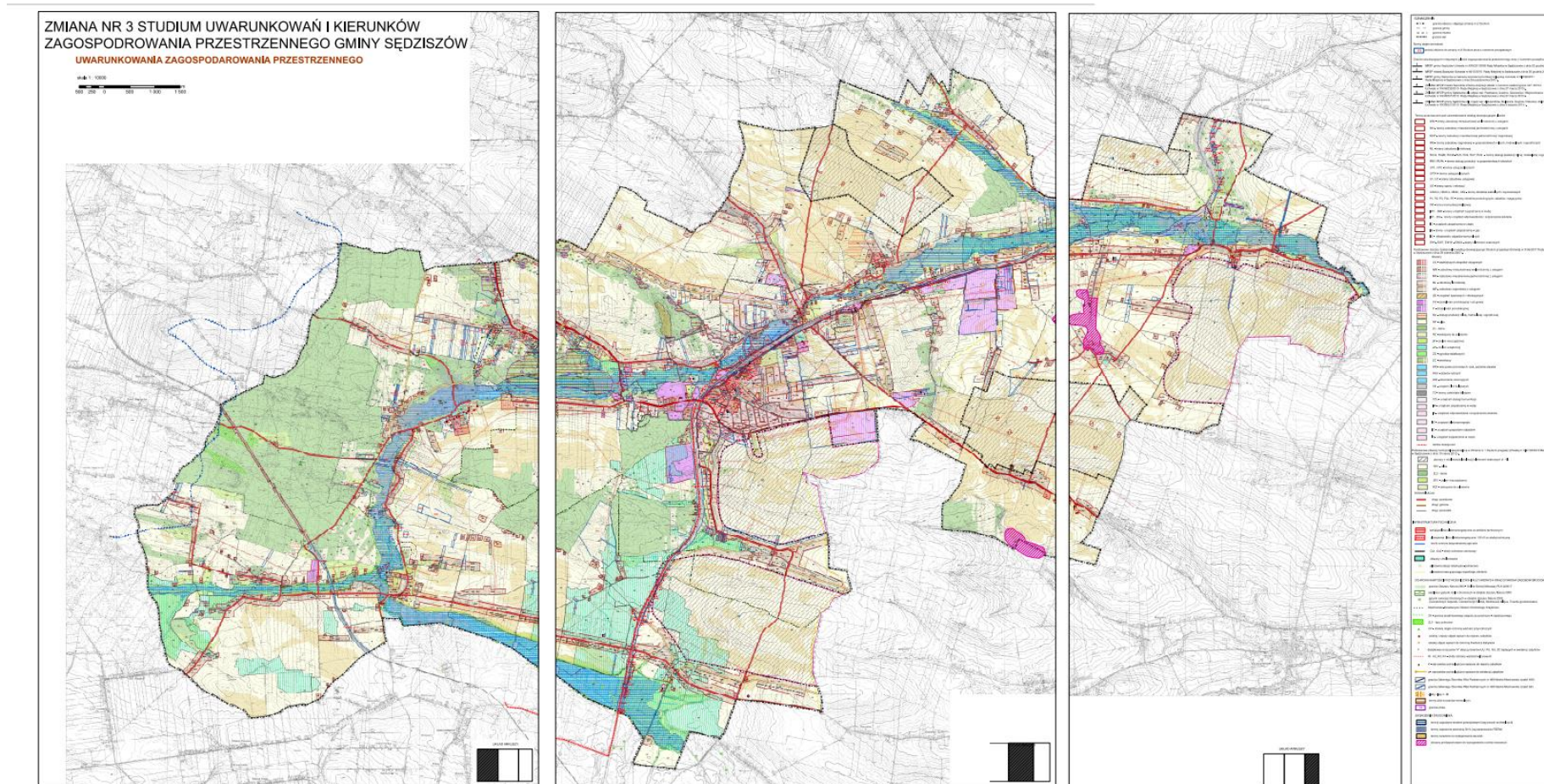
Model wskazuje (na podstawie wniosków z diagnozy, analizy uwarunkowań, trendów i wyzwań) obszary kluczowe dla osiągnięcia celów oraz rodzaje powiązań występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami. Nakreśla stan docelowy obszarów i sieci, z uwzględnieniem relacji między nimi. Na jego podstawie można zdefiniować odpowiednio strategiczne działania i obszary, które będą podstawą wzmacniania potencjału funkcjonalno-przestrzennego oraz przewidywania i zarządzania zjawiskami negatywnymi i konfliktogennymi. Na podstawie modelu wskazywane są obszary strategicznej interwencji.

Zgodnie z poradnikiem praktycznym Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczącym opracowania Strategii Rozwoju Gminy, źródłem informacji do stworzenia modelu funkcjonalno-przestrzennego jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Model powinien jednak zawierać jedynie ogólne, a nie szczegółowe informacje.

Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sędziszów, przyjęte uchwałą Nr X/96/2007 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 29 czerwca 2007 roku zostało zmienione uchwałą Nr XIX/138/2012 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 19 marca 2012 roku, uchwałą Nr IX/70/2019 Rady Miejskiej Sędziszów z dnia 30 maja 2019 r. oraz uchwałą Nr LVI/478/2023 Rady Miejskiej Sędziszów z dnia 30 marca 2023 r.

Rysunek 6. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sędziszów

Źródło. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sędziszów

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Sędziszów wynika głównie z jej położenia geograficznego, środowiska naturalnego, a także otoczenia i powiązań z jednostkami sąsiednimi. Polityka przestrzenna zajmuje się określaniem celów i sposobów ich osiągnięcia, w zakresie użytkowania i przekształcania środowiska życia człowieka, a tym samym użytkowania przez niego zajmowanego obszaru. Wpływa to na działania podejmowane przez liczne podmioty, czynnie zmieniające kształt tego środowiska. W studium określono strefy polityki przestrzennej oraz obszary funkcjonalne. W podstawowych strefach polityki przestrzennej wyróżnia się następujące części:

1. w strefach osadniczych-miejskich – A, związanych z rozwojem miasta Sędziszowa,
2. w strefach rolniczo-osadniczych – B, obejmujących tereny rolne i tereny zabudowy wsi,
3. w strefach przemysłowych – C,
4. w strefach przyrodniczych – D.

W odniesieniu do stref A: osadniczych - miejskich, związanych z rozwojem miasta Sędziszowa ustalono następującą politykę przestrzenną:

- utrzymanie oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie istniejącego zagospodarowania,
- porządkowanie i rozwijanie zespołów zabudowy mieszkaniowej,
- rozwijanie urządzeń usługowych, w tym usług podstawowych związanych z poszczególnymi zespołami zabudowy mieszkaniowej oraz wyspecjalizowanych usług ponadpodstawowych, w tym centrotwórczych,
- modernizowanie i uzupełnianie układu ulic i urządzeń komunikacyjnych w mieście, w tym parkingów, z uwzględnieniem udostępnienia komunikacyjnego ponadlokalnych urządzeń usługowych dla mieszkańców miasta i gminy,
- wyposażenie zespołów zabudowy w niezbędną infrastrukturę techniczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- ochronę wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych terenu, zachowanie i urządzenie zespołów zieleni miejskiej.

W odniesieniu do stref B: rolniczo-osadniczych, ustalono następującą politykę przestrzenną:

- ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym ochronę przed rozpraszaniem się zabudowy,
- racjonalne wykorzystanie rolnicze gruntów,
- zalesianie terenów wskazanych w studium,
- ochronę terenów dolin i otoczenia cieków,
- porządkowanie i rozwijanie wyznaczonych zespołów zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej,
- rozwijanie podstawowych urządzeń usługowych dla ludności, zwłaszcza w głównych zespołach zabudowy,
- rozwijanie działalności gospodarczej – związanej i niezwiązanej z rolnictwem, na terenach wskazanych na rysunku studium oraz porządkowanie zagospodarowania terenów istniejących,
- rozwijanie energetyki z odnawialnych źródeł energii w tym rozwijanie energetyki wiatrowej na terenach rolniczych,
- zapewnienie prawidłowej obsługi komunikacyjnej terenów zabudowy,
- wyposażenie zespołów zabudowy w infrastrukturę techniczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, przy preferencjach dla głównych zespołów zabudowy,
- ochronę wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych terenu,
- ochronę terenów osadniczych przed zagrożeniami powodziowymi.

W odniesieniu do stref C – przemysłowych, ustalono następującą politykę przestrzenną:

- utrzymanie, porządkowanie, modernizację oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie istniejącego zagospodarowania,
- rozwijanie działalności gospodarczej – produkcyjnej, składowej, usługowej oraz urządzeń technicznej obsługi miasta i gminy,
- zapewnienie prawidłowej obsługi komunikacyjnej terenów i urządzeń technicznych,
- wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną,
- utrzymywanie i wprowadzanie zieleni izolacyjnej, z udziałem zadrzewień i zakrzewień,

- przygotowywanie terenów pod rozwój działalności gospodarczej, w drodze porządkowania spraw własnościowych, wykupu terenów oraz wyposażania ich w komunikację i infrastrukturę techniczną.

W odniesieniu do stref D – przyrodniczych, ustalono następującą politykę przestrzenną:

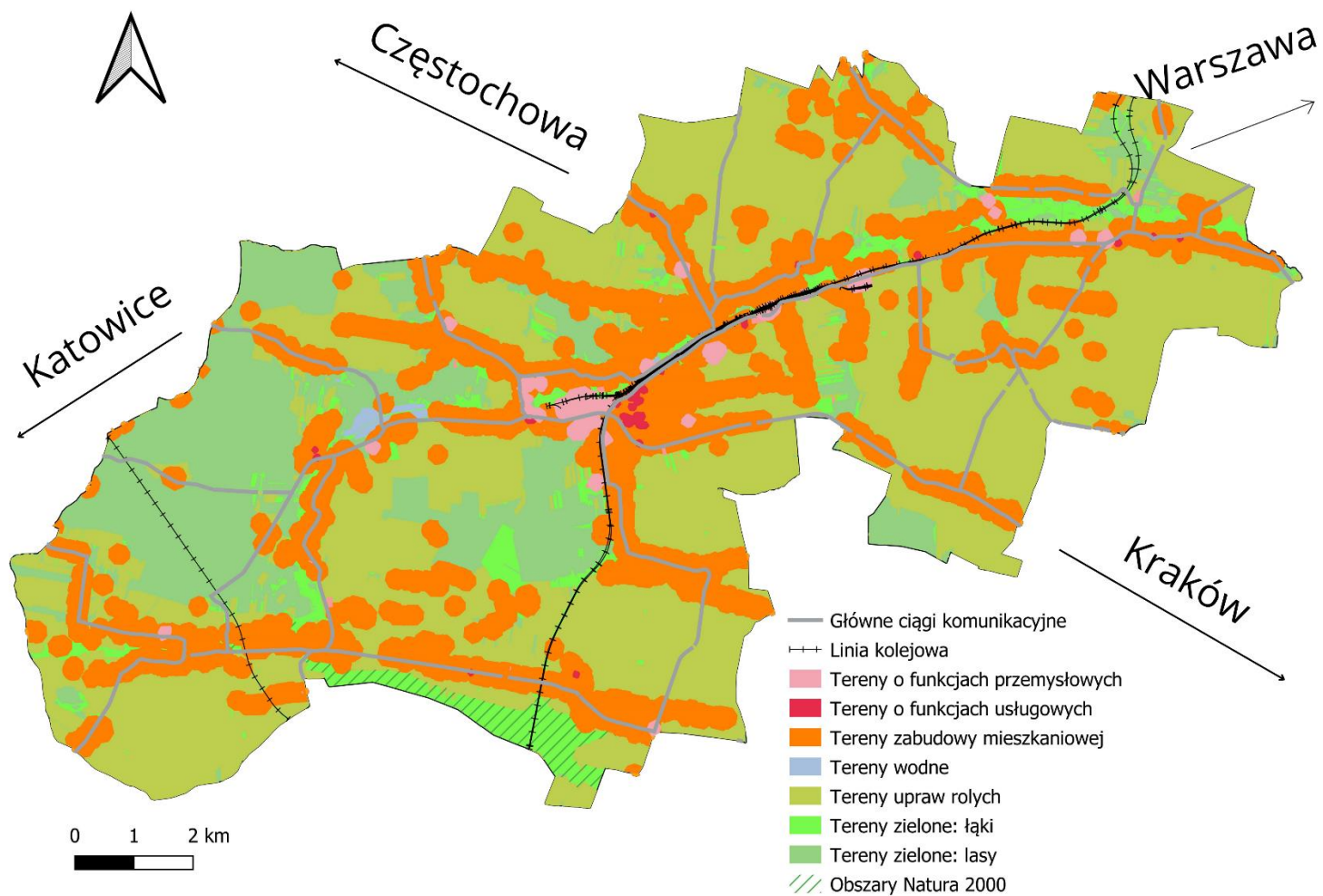
- ochronę wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych terenu, obejmującą poprawę stanu sanitarnego i funkcjonowania przyrody, w drodze ochrony ciągów ekologicznych i ekosystemów mających wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów oraz hamowanie procesów niszczących oraz odnowa i wzbogacanie przyrody na obszarach zdegradowanych,
- dostosowanie zagospodarowania terenu do jego fizjograficznych cech, w tym ochronę i eksponowanie charakterystycznych w krajobrazie gminy elementów ukształtowania terenu,
- ochronę cieków i zbiorników wodnych, w tym ochronę cieków przed zanieczyszczeniem oraz ich otoczenia,
- ochronę istniejących lasów i zadrzewień, wprowadzanie nowych zalesień i zadrzewień,
- udostępnianie terenów dla turystyki krajoznawczej i form rekreacji odpowiednich w stosunku do właściwości poszczególnych fragmentów terenu,
- racjonalne wykorzystanie gruntów rolnych.

Powyższe ustalenia dotyczące polityki przestrzennej (struktura funkcjonalno – przestrzenna) zawartej w Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sędziszów pozostają aktualne i są zgodne z wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów celami strategicznymi i operacyjnymi.

Proponowany model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Sędziszów ujęty został na kolejnej mapie (należy pamiętać, że mapa ma charakter podglądowy i przedstawia projektowane kluczowe aspekty). W proponowanym modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej uwzględniono uwarunkowania i kierunki ujęte w Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sędziszów.

Rysunek 7. Model funkcjonalno-przestrzenny gminy Sędziszów

Źródło. Opracowanie własne

W powyższym modelu przedstawiono obszary strefy osadniczo-usługowo-gospodarczej, strefy rolniczej, wodnej oraz strefy zielonej (lasy i łąki). Dodatkowo wskazano obszar Natura 2000, który niesie ze sobą szereg ograniczeń dotyczących lokalizacji nowych inwestycji. Na całość nałożono główne szlaki komunikacyjne (drogi powiatowe) oraz linie kolejowe. Ukazuje on zatem system powiązanych ze sobą elementów zagospodarowania - punktowych, liniowych i obszarowych, które obecnie występują lub docelowo mają występować w granicach gminy.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Sędziszów cechuje się dominacją terenów rolnych i leśnych, co sprzyja postrzeganiu jej jako atrakcyjnego terenu dla osadnictwa oraz dla funkcji rekreacyjno-turystycznych. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, teren gminy Sędziszów jest obszarem wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej. Obecne obszary rolne będą stopniowo zastępowane terenami zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Na strukturę zagospodarowania, w tym sieć osadniczą, składają się nie tylko tereny o przewadze funkcji mieszkaniowej, ale również usługowej i przemysłowej (w tym magazynowej). Tereny sieci osadniczej zostały wskazane na obszarach obecnie zabudowanych i obszarach uzupełnienia zabudowy.

Osadnictwo w poszczególnych sołectwach gminy odznacza się charakterystyczną zabudową wiejską. Typowy układ urbanistyczny stanowią wsie typu „ulicówka”, gdzie istniejące budynki rozmieszczone są wzdłuż głównej drogi biegnącej przez wieś, co nie sprzyja koncentracji infrastruktury i usług oraz utrudnia kształtowanie dostępnej i przyjaznej dla mieszkańców przestrzeni. Przewiduje się przede wszystkim kontynuację formy zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej. Funkcje administracyjne i usługowe skumulowane są obecnie w Sędziszowie. Tereny zainwestowania gospodarczego są mniejsze i występują punktowo, przede wszystkim przy linii kolejowej. Zakłada się również rozwój układu lokalnego w szczególności w zakresie otwierania nowych terenów mieszkaniowych, usługowych i gospodarczych oraz optymalizacji połączeń z otoczeniem gminy. W modelu struktury gminy tereny sąsiadujące przy granicy poszczególnych stref należy rozpatrywać jako tereny o funkcjach przeplatających się, jako tereny wielofunkcyjne lub stanowiące przejście między różnymi typami funkcji.

Rozmieszczenie przestrzenne planowanych inwestycji

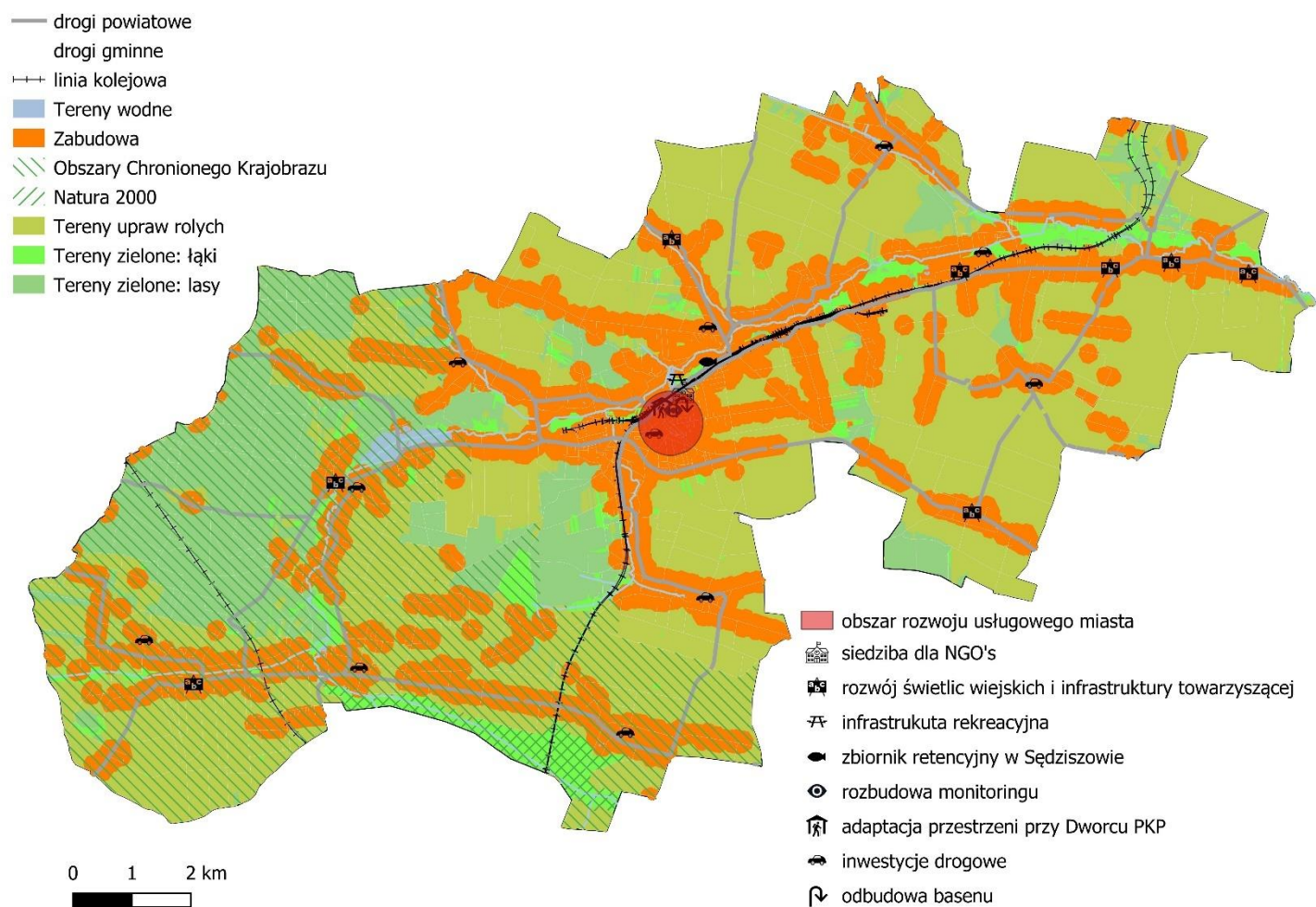
Przewidywane w horyzoncie czasowym niniejszej strategii zamierzenia inwestycyjne Gminy Sędziszów można pogrupować w następujące zakresy tematyczne:

- Podnoszące jakość świadczenia usług publicznych za sprawą budowy i/lub modernizacji infrastruktury użyteczności publicznej, bazy sportowo-wypoczynkowej, stworzenia centrum organizacji pozarządowych;
- Poprawiające estetykę, funkcjonalność i bezpieczeństwo publiczne przestrzeni wspólnych, ze szczególnym uwzględnieniem rozbudowy monitoringu, oświetlenia ulicznego, zagospodarowania terenów leśnych, rewitalizacji przestrzeni miejskiej;
- Wzmacniające potencjał turystyczny i rekreacyjny gminy poprzez odbudowę basenu, stworzenie warunków do aktywnego wypoczynku nad wodą, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych i turystycznych w małą infrastrukturę, wyznaczenie szlaków i tras turystycznych, zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego;
- Minimalizujące obciążenie dla środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego budynków komunalnych, rozwój systemu małej retencji oraz rozbudowę sieci wodno-ściekowej;
- Wzmacniające dostępność komunikacyjną gminy i jej poszczególnych obszarów, włączywszy w to także tereny upraw rolniczych, adaptację przestrzeni przy dworcu PKP – budowa parkingu dwupoziomowego oraz podnoszące poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez modernizację ciągów jezdnych i pieszych (chodniki, pobocza, progi zwalniające).

Mapa „Rozmieszczenie zadań inwestycyjnych w gminie Sędziszów” wskazuje przybliżoną lokalizację kluczowych zadań do realizacji w gminie Sędziszów w perspektywie obowiązywania Strategii. Pokazuje również lokalizację obszaru Natura 2000 i obszarów chronionego krajobrazu, co za tym idzie, mapa ta jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju gminy. Przedstawia również granicę gminy, potoki i ciek wodne, drogi powiatowe, drogi gminne, obszary zabudowy oraz obszary uprawy rolnej.

Rysunek 8. Model gminy Sędziszów z uwzględnieniem kierunków rozwoju

Źródło. Opracowanie własne.

7. Obszary Strategicznej Interwencji

Według Ustawy o Zasadach Prowadzenia Polityki Rozwoju Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI) są obszary, na których zdiagnozowano istnienie szczególnych warunków społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, w tym występowanie barier rozwoju lub potencjałów rozwojowych. Obszarem Strategicznej Interwencji może być obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych. OSI stanowią wybór strategiczny, którego konsekwencją jest skierowanie interwencji publicznej na dany obszar.

W celu identyfikacji OSI dla gminy Sędziszów, przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

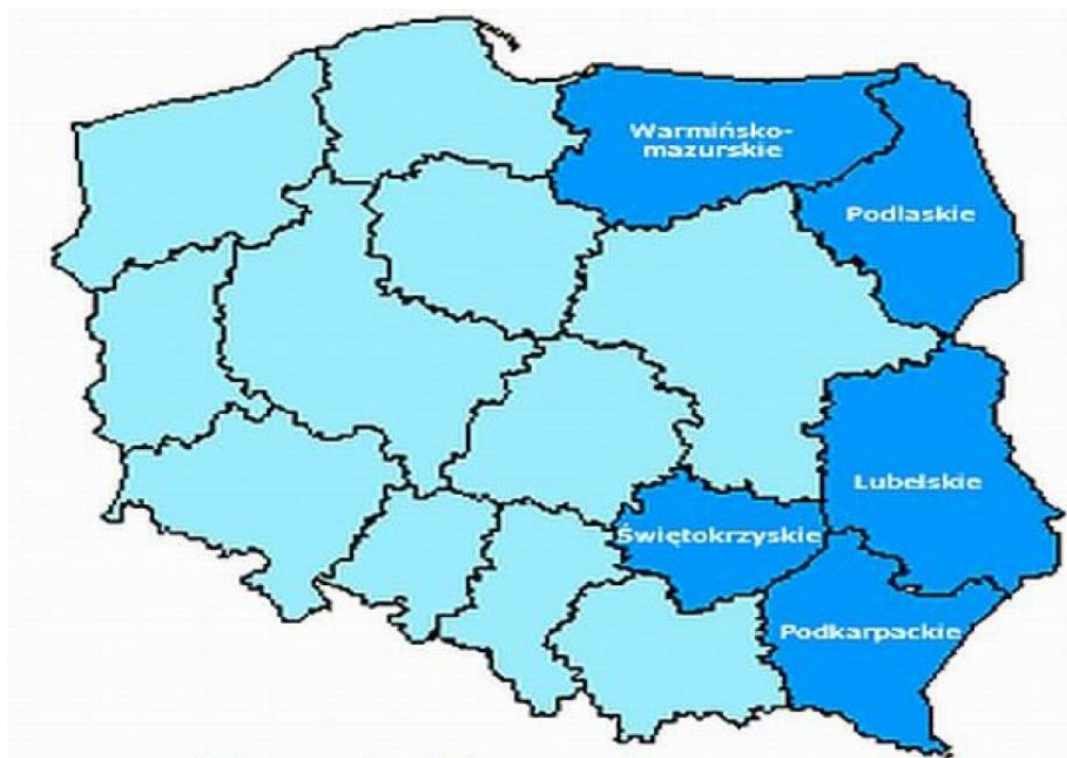
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 zalicza do obszarów strategicznej interwencji (OSI) polityki regionalnej, m.in.

- wschodnia Polska (województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie),
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (w województwie świętokrzyskim są to Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Jędrzejów i Staszów oraz Końskie, Skarżysko-Kamienna, Sandomierz i Busko-Zdrój),
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją (w województwie świętokrzyskim 40 gmin).

Wg. dokumentu „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” zakłada się, że OSI, tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze zostaną obligatoryjnie uwzględnione również w regionalnych strategiach rozwoju, w których powinno być zaplanowane wsparcie o charakterze komplementarnym. W zasięgu OSI Wschodnia Polska znajduje się gmina Sędziszów, i przedsięwzięcia z terenu tego obszaru będą mogły ubiegać się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach specjalnie dedykowanego dla obszaru Polski Wschodniej programu.

Rysunek 9. Mapa obszaru „Polski Wschodniej” w okresie 2014 – 2020

Źródło: <https://www.portalsamorzadowy.pl/>

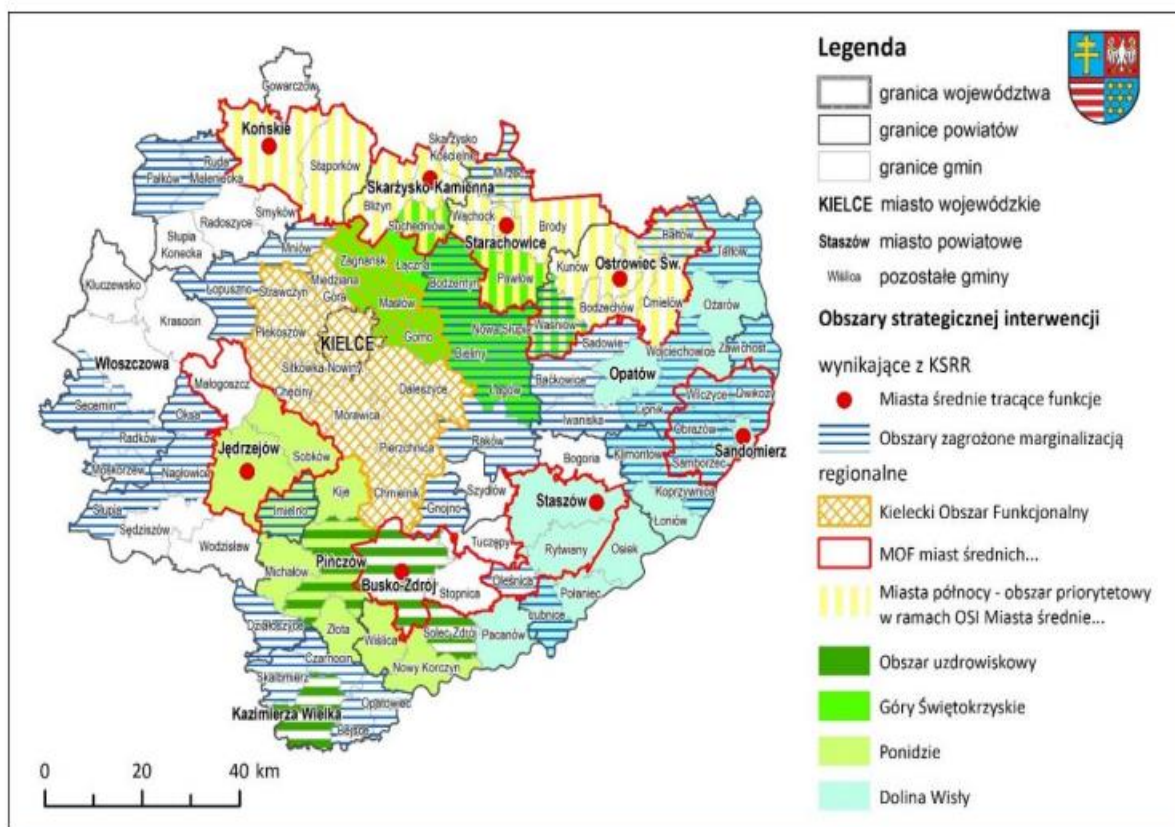
W ramach Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, przeprowadzając delimitację OSI, uwzględniono wcześniejsze zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZPWŚ), w którym wskazane zostały OSI:

- miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (MOF OW) – Kielecki Obszar Funkcjonalny, obejmujący rdzeń – miasto Kielce oraz 11 gmin podmiejskich,
- obszary o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym: obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich (5 gmin) i obszar turystyczno - uzdrowiskowy (4 gminy).

łącznie obszary OSI obejmą 86% województwa świętokrzyskiego, w tym 90 gmin, zamieszkałych przez ponad 1 150 tys. mieszkańców (93% ludności regionu).

Rysunek 10. Obszary Strategicznej Interwencji

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Gmina Sędziszów nie znajduje się w Obszarze Strategicznej Interwencji oraz nie należy do żadnego porozumienia ponadlokalnego.

W toku prac nad Strategią Rozwoju Gminy Sędziszów nie wyznaczono obszaru strategicznej interwencji. Takowy może zostać wyznaczony Gminnym Programem Rewitalizacji.

8. System realizacji strategii.

8.1. Zasady wdrożenia Strategii.

Wdrożenie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sędziszów to proces długofalowy i ciągły, wymagający bieżącej analizy zmian prawnych, gospodarczych, oraz możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację zaplanowanych w niej działań. W efekcie realizowanych przedsięwzięć stopniowo będą osiągnane cele i w związku z tym będą zmieniały się główne założenia, dlatego też proces wdrażania Strategii wymaga oprócz modułu planowania i realizacji celów także jej aktualizację i ewaluację w stosunku do zapotrzebowania.

Rysunek 11. Moduły wdrażania Strategii

Źródło: <https://www.portalsamorzadowy.pl/>

W celu efektywnego wdrożenia Strategii, prowadzona będzie współpraca z wieloma podmiotami publicznymi, lokalnymi i regionalnymi, również z sektora prywatnego i społecznego.

W ramach wdrażania Strategii należy wyszczególnić schemat struktury organizacyjnej podmiotów, które będą zaangażowane w ten proces:

*Struktura podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Strategii***Podmioty zarządzające**

- koordynujące wdrażanie Strategii, odpowiedzialne za planowanie, monitoring, ewaluację i aktualizację

Podmioty wykonawcze

- realizujące zaplanowane działania ukierunkowane na osiągnięcie założonych celów czyli sektor publiczny, biznesowy i społeczny

Struktura opiera się na współpracy podmiotów ze wszystkich sektorów, tj. z obszaru publicznego, biznesowego i społecznego.

Do kompetencji Rady Miejskiej w Sędziszowie należy:

- Podjęcie uchwały o przystąpieniu do opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów, wraz z procesem konsultacji społecznych z lokalnymi podmiotami społecznymi i gospodarczymi oraz mieszkańcami gminy,
- Uchwalenie Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów,
- Opiniowanie i uchwalanie zmian i aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów,
- Działania kontrolne nad jakością realizowanych działań,

Do kompetencji Burmistrza Gminy Sędziszów należy:

- Opracowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów,
- Realizację zapisów Strategii w części dotyczącej sektora publicznego,
- Uwzględnienie w planach budżetowych finansowania kierunków działań ujętych w Strategii,
- Aktualizacja zapisów Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów na podstawie zgłoszeń m.in. gminnych jednostek ,przedsiębiorstw czy też organizacji pozarządowych w dostosowaniu do aktualnej sytuacji i zapotrzebowania,
- Stymulowanie i koordynacja działań podejmowanych przez różnorodne podmioty na rzecz realizacji celów oraz kierunków zaplanowanych przedsięwzięć,
- Udział w wyborze Fiszek Projektowych wskazanych do realizacji.

Wyznaczone cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań nie gwarantują osiągnięcia założonej wizji rozwoju. Ważnym aspektem jest również zapewnienia aktualności Strategii na przestrzeni najbliższych lat, co wymusza konieczność reagowania na pojawiające się bieżące okoliczności oraz zmieniające się uwarunkowania.

Kluczowym mechanizmem wdrażania będzie uspołecznienie Strategii poprzez zapewnienie możliwości zgłoszenia projektów do realizacji przez wszystkich mieszkańców gminy Sędziszów, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe itp. Zgłoszenia odbywać się będą za pomocą Fiszek Projektowych i będą możliwe do złożenia na przestrzeni całego okresu realizacji Strategii. Warunkiem koniecznym jest wskazanie zgodności proponowanego projektu z działaniami wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Gminy.

Do procesu gromadzenia i dalszego procedowania Fiszek zostanie wyznaczony **Koordinator ds. Realizacji Strategii**. Osoba ta będzie odpowiadała za przekazanie wpływających fiszek do merytorycznie właściwych Wydziałów lub jednostek organizacyjnych. Przekazane propozycje projektowe będą następnie podlegały ocenie w komórkach merytorycznych. Wyniki oceny poszczególnych projektów będą podstawą do podjęcia przez Kierownictwo Urzędu (Burmistrz, Sekretarz, Skarbnik) decyzji o przekazaniu ich (lub nie) do realizacji – w formie zarządzenia Burmistrza jako wykaz projektów strategicznych przewidzianych do realizacji. W przypadku przeznaczenia projektu do realizacji, Kierownictwo Urzędu podejmuje decyzje o tym, kiedy projekt zostanie wdrożony.

Główne opóźnienia w procesie realizacji mogą wynikać z kwestii finansowania projektów. W związku z tym projekty, które otrzymują finansowanie zewnętrzne (poza budżetem Gminy), mogą być realizowane szybciej i sprawniej, a także nie będą podlegać priorytetyzacji, jaka obowiązuje dla projektów finansowanych z budżetu Gminy, gdzie realizacja odbywa się zgodnie z określoną kolejnością.

W zależności od sposobu finansowania projektów, można wyróżnić trzy przypadki:

- **Projekty w pełni finansowane ze źródeł zewnętrznych** – mogą być realizowane natychmiast po przeprowadzeniu dogłębnej analizy przyszłych zysków i strat związanych z ich realizacją.
- **Projekty finansowane ze źródeł zewnętrznych i z budżetu miasta** – traktowane są priorytetowo, choć nadal podlegają procedurze uchwalania ostatecznej listy projektów.
- **Projekty w pełni finansowane z budżetu miasta** – przechodzą pełny proces uchwalania finalnej listy oraz priorytetyzacji, co może skutkować przesunięciem ich realizacji na kolejne lata.

Rysunek 12. Terminarz procedury zgłaszania fiszek projektowych

I	II	III
IV	V	VI
VII	VIII	30 września Termin zgłaszania projektów z udziałem finansowym Gminy
X	30 listopada Finalna lista projektów	XII Uchwalenie budżetu
1 stycznia Nowy rok budżetowy	II	III

Źródło. Opracowanie własne

W celu sprawniejszego zarządzania i koordynacji wdrażania Strategii, Burmistrz w drodze Zarządzenia może powołać w strukturach organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Sędziszowie

Zespół ds. wdrażania Strategii, któremu przewodniczyć będzie Koordynator ds. Realizacji Strategii. Zadania Zespołu pokrywają się z zadaniami Koordynatora i są to:

- przygotowanie i wdrażanie zadań zaplanowanych na rzecz realizacji celów Strategii,
- monitorowanie realizacji i ewaluacja procesu wdrażania Strategii;
- aktualizacja Strategii w zakresie zdiagnozowanych potrzeb,
- koordynowanie i animowanie działań m.in. społeczności lokalnej i przedsiębiorców ukierunkowanych na realizację celów zaplanowanych w Strategii
- analiza zewnętrznych źródeł finansowania zaplanowanych w Strategii działań,
- działalność promocyjna i informacyjna.

W skład Zespołu ds. wdrażania Strategii zaangażowani mogą być pracownicy Urzędu Miejskiego w Sędziszowie (m.in. odpowiedzialni za sektor ochrony środowiska, planowania przestrzennego, oświaty i spraw społecznych, funduszy europejskich, oraz infrastruktury technicznej), jednostek organizacyjnych, członkowie organizacji pozarządowych oraz zewnętrzni eksperci.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni.

Wszystkie zadania ukierunkowane na osiągnięcie zaplanowanych celów w ramach Strategii i wymagające wieloletnich inwestycji będą uwzględniane w Wieloletniej Prognozie Finansowej w trakcie jej uchwalania i aktualizacji.

Podmioty wykonawcze podzielone zostały na 3 sektory, tj.:

- Sektor publiczny - władze samorządowe Gminy i jednostki gminne
- Sektor biznesowy – przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu, izby gospodarcze, zrzeszenia gospodarcze, związki pracodawców
- Sektor społeczny - mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, kółka, reprezentanci młodzieży

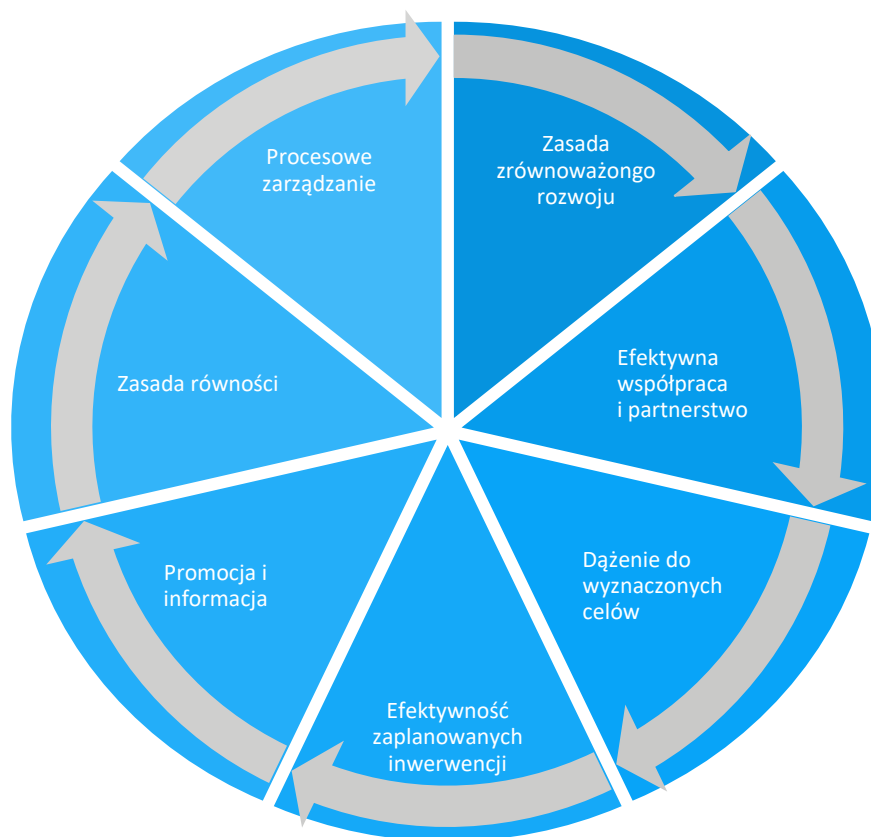
Wdrażając Strategię, gmina Sędziszów będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Sektor biznesowy odgrywa bardzo istotną rolę w zakresie rozwoju gospodarczego regionu. Przedsiębiorcy i instytucje otoczenia biznesu będą odpowiadały za wzrost konkurencyjności regionu, budowę potencjału gospodarczego i różnicowanie lokalnego rynku pracy. Sektor społeczny będzie zaangażowany w budowę kapitału społecznego i społeczeństwa obywatelskiego, wzrost kompetencji i integrację lokalną. Główna rola sprowadzać się będzie do realizacji projektów własnych poszczególnych podmiotów, jak również inicjowanie działań na rzecz idei partnerstwa, której głównym zamierzeniem jest uzyskanie efektywnej współpracy w ramach prowadzonych działań. Włączenie szerokiego grona interesariuszy w proces planowania rozwoju realizuje zasadę partnerstwa, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów, głównie lokalnych społeczności i przedsiębiorców, w procesy programowania i wdrażania Strategii. Dlatego też partnerstwa zawierane w celu realizacji różnego rodzaju przedsięwzięć będą stanowiły niezwykle istotny mechanizm włączania partnerów społeczno – gospodarczych w proces rozwoju lokalnego

W celu pozyskania dodatkowego finansowania na zaplanowane działania samorząd będzie pozyskiwał środki z funduszy zewnętrznych – programów unijnych zarówno krajowych jak i regionalnych. W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju gminy Sędziszów, planowane jest nawiązywanie partnerstw z organizacjami pozarządowymi w celu wspólnej realizacji projektów co doprowadzi do zwiększenia aktywności stowarzyszeń i fundacji działających na terenie gminy a także umożliwi dotarcie do jak najszerszej liczby odbiorców.

System wdrażania Strategii oparty będzie na głównych filarach, które zapewnią jego efektywność:

Rysunek 13. Główne filary wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sędziszów

Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata - do 2035 roku. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny być zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia kompleksowości realizacji zadań ukierunkowanych na rozwój społeczno – gospodarczy.

8.2. Monitoring i ewaluacja Strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów to kluczowy dokument realizacji polityki rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego oraz ekologicznego gminy. Dokument ten określa misję i wizję rozwoju gminy a także cele strategiczne, które pozwolą to osiągnąć poprzez realizację zaplanowanych działań. Aby kontrolować czy zadania realizowane są w prawidłowy, skuteczny i efektywny sposób i czy ukierunkowane są na realizację założonych

w Strategii celów konieczne jest wdrożenie odpowiedniego systemu monitoringu Strategii. Monitoring pozwoli sprawdzić, czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem a w przypadku rozbieżności odpowiednio zareagować poprzez podjęcie działań korygujących lub naprawczych.

System monitoringu Strategii będzie trzyetapowy. Etap 1 obejmuje monitoring realizacji działań wskazanych w Strategii i zawiera się w jednym, prostym pytaniu: „Czy działanie jest realizowane?” W przypadku odpowiedzi twierdzącej należy w zwięzły sposób określić sposób jego realizacji. W przypadku odpowiedzi negatywnej należy wskazać przyczyny niepodjęcia działania. Etap 2 dotyczy określenia stopnia realizacji Projektów oraz powiązania ich z właściwymi celami operacyjnymi. Etap 3 dotyczy monitoringu na poziomie celów operacyjnych i strategicznych i oparty jest na wskaźnikach postępu rzeczowego. Dla każdego z celów przypisano wskaźniki realizacji oraz wskazano pożądaną zmianę.

Tabela 6. Wskaźniki monitoringowe

Cel	Wskaźnik	Sposób mierzenia	Pożądana zmiana wskaźnika
1. Wykreowanie gminy Sędziszów jako miejsca atrakcyjnego do życia i do zamieszkania	Liczba mieszkańców gminy	Ewidencja Gminy	Wzrost
1.1. Rozwój infrastruktury drogowej gminy	Długość utwardzonych dróg gminnych	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Długość gminnych dróg rowerowych	Ewidencja Gminy	Wzrost
1.2. Rozwój oferty mieszkaniowej gminy	Liczba mieszkań komunalnych	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Liczba miejsc opieki żłobkowej	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Liczba miejsc opieki przedszkolnej	Ewidencja Gminy	Wzrost

1.3. Rozwój placówek oświatowych i procesu nauczania	Wyniki sprawdzianu uczniów klas VIII	CKE	Powyżej średniej wojewódzkiej
1.4. Gmina Sędziszów miejscem bezpiecznym	Liczba punktów monitoringu miejskiego	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Liczba schronów i miejsc ukrycia doraźnego	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Liczba stwierdzonych przestępstw	Policja	Spadek
2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym szczególnie logistyki i produkcji	Liczba podmiotów gospodarki narodowej	GUS	Wzrost
2.1. Gmina Sędziszów jako atrakcyjna przestrzeń inwestycyjna	Powierzchnia terenów inwestycyjnych	Ewidencja Gminy	Wzrost
2.2. Wsparcie i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych	PUP	Spadek
2.3. Zrównoważona działalność gospodarcza	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	GUS/ZUS	Wzrost
3. Rozwój turystyki i rekreacji, w tym w szczególności oferty prozdrowotnej	Liczba obiektów noclegowych na terenie gminy	Ewidencja Gminy / GUS	Wzrost
3.1. Wykreowanie spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy	Liczba osób korzystających z basenu (rocznie)	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Liczba gospodarstw agroturystycznych	Ewidencja Gminy	Wzrost

3.2. Dbalność o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE	Liczba wymienionych punktów oświetlenia ulicznego	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Ewidencja Gminy	Spadek
	Liczba nielegalnych wysypisk śmieci	Ewidencja Gminy	0
	Liczba wyrobów azbestowych pozostałych do utylizacji	Ewidencja Gminy	Spadek
4. Rozwój infrastruktury oraz usług publicznych gminy	Liczba organizacji korzystających z Centrum Organizacji Pozarządowych w gminie	Ewidencja Gminy	Wzrost
4.1. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej	Liczba zmodernizowanych pod kątem „dostępności” budynków użyteczności publicznej	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Liczba raportów dostępności dotyczących budynków użyteczności publicznej	Ewidencja Gminy	Wszystkie
4.2. Rozwój oferty kulturowej i spędzania wolnego czasu	Liczba boisk typu orlik	Ewidencja Gminy	Wzrost
4.3. Wsparcie oddolnych inicjatyw mieszkańców	Liczba stowarzyszeń	KRS	Wzrost
	Liczba OSP	Ewidencja Gminy	Utrzymanie
	Kwota przeznaczana w ramach rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi (...)	Ewidencja Gminy	Wzrost

4.4. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych	Liczba miejsc dla seniorów w domach dziennego pobytu	Ewidencja Gminy	Wzrost
	Liczba miejsc w Klubie Seniora	Ewidencja Gminy	Wzrost
4.5. Sprawne zarządzanie gminą	Liczba usług świadczonych elektronicznie/cyfrowo	Ewidencja Gminy	Wzrost

Źródło. Opracowanie własne.

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Należy mieć na uwadze, że mogą się zdarzyć odchylenia i określić, jaka skala tych odchyżeń będzie akceptowalna. W związku z powyższym, dopuszczalna jest zmiana wskaźników na etapie prowadzonych działań monitoringowych, tak aby w sposób dokładniejszy kontrolować proces realizacji i postępu Strategii.

Proces monitoringu będzie połączony z obowiązkiem opracowania Raportu o stanie gminy. Elementem tego Raportu jest sprawozdanie z realizacji strategii, dlatego raport monitoringowy będzie sporządzany corocznie, w terminie umożliwiającym ustawowe przeprowadzenie debaty nad raportem o stanie gminy. Za sporządzenie raportu odpowiada Koordynator ds. Realizacji Strategii (przy ewentualnym udziale Zespołu ds. wdrażania Strategii). Zakres raportu obejmuje podsumowanie wszystkich wskazanych powyżej trzech etapów monitoringu. Raport pierwszy będzie raportem bazowym. Każdy kolejny raport w opisie etapu 3 powinien odnosić się również do wartości bazowych oraz ubiegłorocznych.

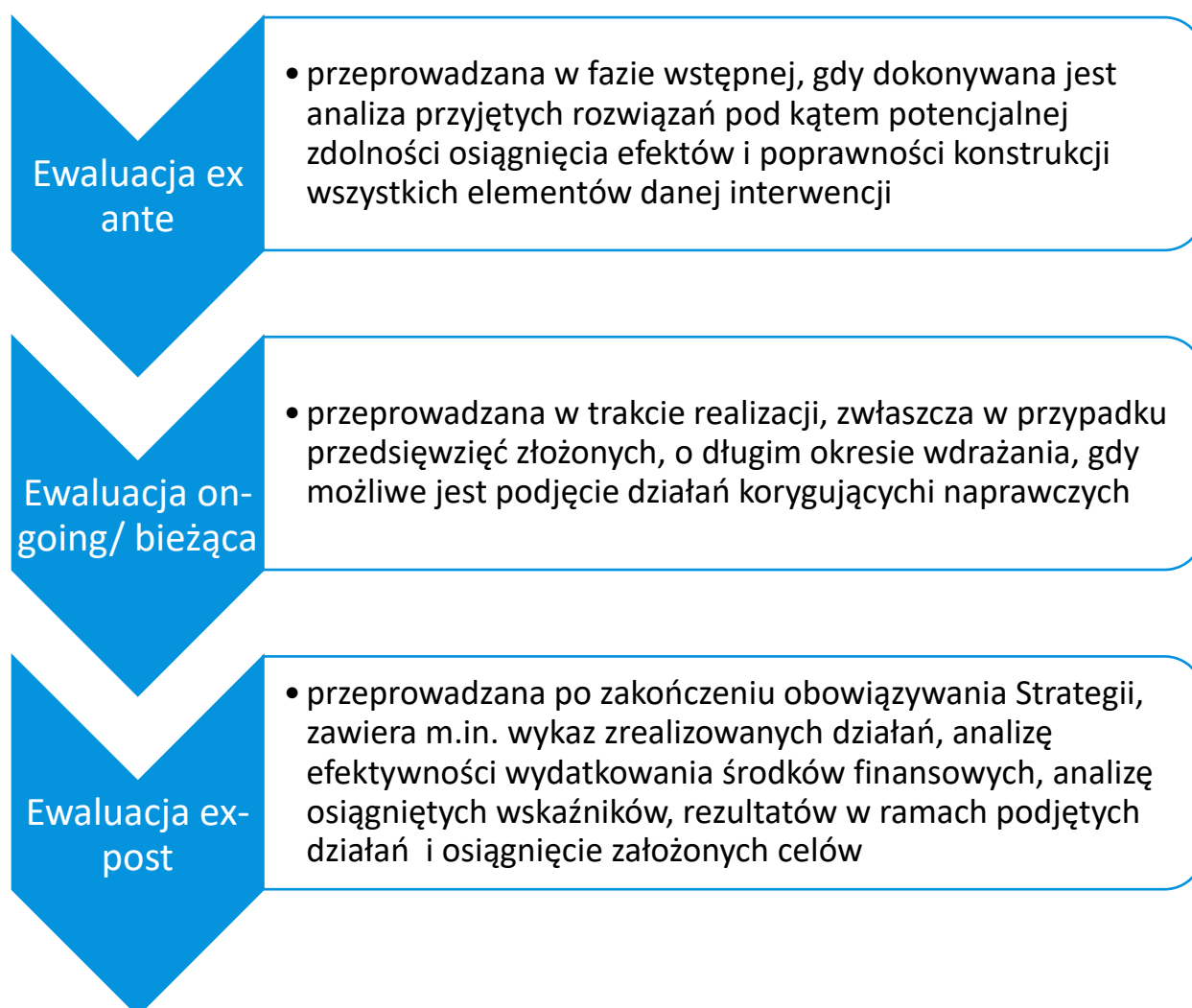
Proces monitoringu pozwoli uzyskać informacje jednostkom odpowiedzialnym za wdrażanie Strategii, oraz wszystkim jej interesariuszom. Kluczowym założeniem procesu monitoringu jest pozyskanie możliwie pełnej informacji nt. rezultatów podejmowanych działań. Poprzez realizację systematycznego monitoringu możliwe jest wczesne wykrycie nieprawidłowości we wdrażaniu założeń strategii. System monitoringu będzie rejestrował zmiany zachodzące w obszarze lokalnym poprzez gromadzenie oraz analizę danych odnoszących się do społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz terytorialnych aspektów rozwoju. Poprzez gromadzenie i analizę danych wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację

zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Kompleksowo do systemu monitoringu będzie prowadzony system ewaluacji, który oceniać będzie trafność, skuteczność, jakość, zasadność i efektywność wdrażania Strategii Rozwoju Gminy, na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Ewaluacja dostarcza rzetelnych i potrzebnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym i odpowiednio zareagować lub zaktualizować Strategię.

Wyróżnia się trzy rodzaje ewaluacji:

Głównym założeniem ewaluacji jest ocena efektów realizacji strategii, tj.: postępów w dążeniu do spełnienia celów oraz poziomu komplementarności podejmowanych działań.

Ocenie poddawana jest również sprawność realizowanego procesu monitoringu. W przypadku stwierdzenia uchybień w treści Strategii Rozwoju Gminy, raport z ewaluacji zawierał będzie rekomendacje w zakresie istotnych do wdrożenia korekt.

W związku z ciągłym procesem monitoringu wdrażania Strategii a także nastawieniem na otwartość wobec zgłaszanych zmian, w stosunku do pojawiającego się zapotrzebowania, możliwa jest aktualizacja dokumentu Strategii Rozwoju. Dokument ten podlega aktualizacji również w przypadku, gdy założenia strategii rozwoju województwa ulegną istotnej zmianie, czego następstwem będzie brak spójności założeń strategii z poziomu gminnego i wojewódzkiego. Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza Gminy.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii Rozwoju, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów dokumentu, w trakcie jego realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych zadań i projektów, które będą wpisywać się w cele i działania priorytetowe.

8.3. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii

Ewaluacja to proces oceny jakości i wartości wdrażania danej polityki lub interwencji publicznej. Choć wykazuje pewne prawdopodobieństwo do badań naukowych, audytów i monitoringu, nie jest żadnym z nich. Podstawowym celem ewaluacji jest nie tylko zdobywanie wiedzy, ale także formułowanie konkretnych rekomendacji dla określonych działań. Ewaluacja uwzględnia zgodność działań z procedurami oraz ocenia je w kontekście osiągniętych rezultatów.

Ewaluacja ex ante jest obowiązkowym elementem opracowania Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów i ma na celu ocenę, czy planowane działania przyniosą oczekiwane efekty.

Jej zadaniem jest ocena trafności założeń, ich spójności oraz planowanego sposobu realizacji Strategii. W toku przeprowadzonej ewaluacji ex ante Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów stwierdzono, że na moment jej przyjęcia, Strategia jest w pełni wykonalna. Jako argumenty podano:

- Bezpośrednią relacyjność pomiędzy diagnozą, filarami rozwoju, celami strategicznymi i działaniami,
- Wewnętrzną spójność między celami i działaniami
- Wskazanie celów odpowiadających na potrzeby wszystkich czterech obszarów: społecznego, gospodarczego, przestrzennego oraz ekologicznego,
- Większość zidentyfikowanych przedsięwzięć dotyczy zadań własnych Gminy Sędziszów,
- Posiadane zasoby samorządu pozwalają na prawidłową realizację Strategii,
- Samorząd dysponuje doświadczeniem w pozyskiwaniu środków finansowych pozwalających na realizację działań,
- Istnieje pełna zgodność Strategii z dokumentami wyższego rzędu,
- Dokument powstał przy wykorzystaniu metody partycypacyjno-eksperckiej pozwalającej na włączenie społeczności lokalnej,
- Zastosowana metoda Fizek Projektowych pozwala na realne zaangażowanie mieszkańców w proces rozwoju gminy.

8.4. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Realizacja zaplanowanych celów strategicznych oraz określonych działań w ramach Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów wymaga dużych nakładów finansowych. Każdego roku budżet gminy Sędziszów planowany jest w oparciu o różne źródła jego finansowania. Dochody do gminy stanowią zarówno dochody własne, subwencja ogólna, jak i dotacje celowe z budżetu państwa. Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa, która będzie przewidywać zmiany, które mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej

podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia.

Gmina Sędziszów od lat aktywnie pozyskuje finansowanie zewnętrzne na realizację zaplanowanych przedsięwzięć, i tak też planuje działać w przypadku przedsięwzięć planowanych do realizacji w kolejnych latach. W tym celu analizowane są wszystkie dostępne źródła finansowania, które mogą wspierać realizację działań, które przyczynią się do osiągnięcia zaplanowanych w Strategii efektów.

*Planowane źródła finansowania przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji celów
określonych w Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów*

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego	Starostwo powiatowe w Jędrzejowie	Środki własne Gminy Sędziszów
Fundusz Dróg Samorządowych	Budżet Państwa	Krajowy Plan Odbudowy
NFOŚiGW	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 - 2027	Programy krajowe
Fundusze Norweskie	Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej

Szeroki wachlarz działań ukierunkowanych na realizację celów zaplanowanych w Strategii przez różnego rodzaju podmioty i instytucje, będzie wymagał zaangażowania środków finansowych pochodzących z różnych źródeł w zależności od rodzaju danego przedsięwzięcia.

Należy rozróżnić różne formy finansowania przedsięwzięć: dotacje, instrumenty finansowe - pożyczki, formuła partnerstwa publiczno-prywatnego. W odniesieniu do Krajowego Planu Odbudowy należy zauważyć, że środki dostępne w ramach Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności traktowane są na poziomie unijnego budżetu jako oddzielny element nowej architektury wspólnotowych finansów, a ich celem jest ograniczenie negatywnego wpływu pandemii COVID-19 na gospodarkę Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wzmocnienia jej odporności na podobne tego typu sytuacje w przyszłości.

W przypadku funduszy europejskich, Umowa Partnerstwa na lata 2021–2027 zakłada, że kluczowymi obszarami podlegającymi finansowaniu będą: bardziej inteligentna Europa, przyjazna dla środowiska, bezemisyjna Europa, lepiej połączona Europa, Europa o silniejszym wymiarze społecznym i Europa bliżej obywateli w co bezpośrednio wpisują się cele wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów.

W ramach programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027, region dysponuje kwotą 1 403 mln Euro za zaplanowanie wsparcia w województwie, w tym 1 051 mln Euro stanowią środki EFRR na tzw. Projekty „twarde” inwestycyjne oraz 352 mln Euro środki EFS na tzw. Projektu „miękkie” wspierające kapitał społeczny.

W ramach programu Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021 - 2027 zaplanowano następujące główne priorytety w ramach, których można się ubiegać o wsparcie ze środków EFRR:

Priorytet 1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

- 1.1. Infrastruktura i wdrażanie B+R
- 1.2. Cyfryzacja
- 1.3. Promocja gospodarcza regionu
- 1.4. Kapitał dla przedsiębiorczości
- 1.5. Transformacja kluczowych branż regionu i rozwój IOB

Priorytet 2. REGION PRZYJAZNY DLA ŚRODOWISKA

- 2.1 Efektywność energetyczna
- 2.2 Zielona energia
- 2.3 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym
- 2.4 Infrastruktura wodno-ściekowa
- 2.5 Gospodarowanie odpadami
- 2.6 Ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej

Priorytet 3. MOBILNOŚĆ MIEJSKA

- 3.1 Mobilność miejska w MOF (ZIT)
- 3.2 Mobilność miejska

Priorytet 4. DOSTĘPNE ŚWIĘTOKRZYSKIE

- 4.1 Infrastruktura drogowa
- 4.2 Rozwój transportu zbiorowego i poprawa bezpieczeństwa ruchu

Priorytet 5. ŚWIĘTOKRZYSKIE DLA MIESZKAŃCÓW

- 5.1 Infrastruktura edukacyjna
- 5.2 Infrastruktura społeczna
- 5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia
- 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze

Priorytet 6. WSPÓLNOTA I PRZESTRZEŃ

- 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT)
- 6.2 Rewitalizacja miast
- 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów
- 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR)

Natomiast główne priorytety na które przewidziane zostały środki w ramach programu Fundusze Europejskie dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027, w ramach EFS to:

Priorytet 7. PROFILAKTYKA I OCHRONA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

- 7.1 Wsparcie zdrowotne świętokrzyskich pracowników
- 7.2 Poprawa dostępu do profilaktyki i rehabilitacji ułatwiająca powrót na rynek pracy
- 7.3 Podniesienie kwalifikacji kadr medycznych (z wyłączeniem lekarzy) oraz przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia
- 7.4 Program stypendialny dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim

Priorytet 8. EDUKACJA NA WSZYSTKICH ETAPACH ŻYCIA

- 8.1 Kształcenie kadr systemu edukacji Realizacja w ramach projektu niekonkurencyjnego
- 8.2 Wsparcie edukacji przedszkolnej
- 8.3 Podnoszenie jakości kształcenia podstawowego
- 8.4 Wysoka jakość edukacji ponadpodstawowej ogólnej
- 8.5 Rozwój szkolnictwa branżowego
- 8.6 Kompetencje i kwalifikacje osób dorosłych

Priorytet 9. USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE

- 9.1 Aktywna integracja społeczna i zawodowa osób biernych zawodowo
- 9.2 Kompleksowe wsparcie sektora ekonomii społecznej
- 9.3 Wsparcie rodziny oraz pieczy zastępczej
- 9.4 Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych
- 9.5 Programy wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci i młodzieży
- 9.6 Aktywna integracja społeczna i zawodowa społeczności zmarginalizowanej i obywateli państw trzecich

Działania zaplanowane przez Gminę Sędziszów ukierunkowane na realizację celów zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów, odpowiadają kategoriom wsparcia przewidzianych w ramach programu regionalnego – Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2027 i Władze Gminy, wykorzystując dotychczasowe doświadczenie planują ubiegać się o dofinansowanie zaplanowanych przedsięwzięć w ramach ww. priorytetów. Rozpowszechniane będą także informacje w tym zakresie wśród lokalnych podmiotów: przedsiębiorców i instytucji otoczenia biznesu aby także aktywnie ubiegali się

o dofinansowanie realizowanych przez nich działań, które wpłyną na rozwój konkurencyjności gminy Sędziszów.

W celu pozyskania dodatkowego finansowania na zaplanowane działania, samorząd będzie zabiegał także o środki z funduszy zewnętrznych – programów krajowych w perspektywie finansowej 2021-2027. Planowany podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia się następująco:

- Infrastruktura i Środowisko – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska),
- Inteligentny Rozwój – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu),
- Wiedza, Edukacja, Rozwój – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne),
- Polska Cyfrowa – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe),
- Polska Wschodnia – 2,5 mld euro (specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej, w tym województwa świętokrzyskiego),
- Pomoc Techniczna – 0,5 mld euro (wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE),
- Program dotyczący sprawiedliwej transformacji – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego),
- Program Pomoc Żywnościowa – 0,2 mld euro,
- Program Ryby – 0,5 mld euro,
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,56 mld euro

Poza wskazanymi powyżej źródłami i instrumentami finansowania, jako źródła finansowania Strategii należy wziąć pod uwagę także różne programy krajowe, takie jak Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych czy Program Inwestycji Strategicznych i inne środki z budżetu państwa, pozostające do dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy. Istotne mogą też być, inne niż w ramach Unii Europejskiej, fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być

pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych Gminy.

8.5. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów jako dokument wyznaczający kierunki rozwoju staje się jednym z najważniejszych dokumentów w gminie. Strategia ma jednak kierunek interdyscyplinarny i w swoich zapisach dosyć ogólny, dlatego powinna być uzupełniona dodatkowymi dokumentami wykonawczymi – tymi o charakterze obligatoryjnym jak i fakultatywnym. Znajdują się wśród nich m.in. dokumenty planistyczne (studium, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, Plan Ogólny), które powinny uwzględniać obszary uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej, programy z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej itp. Działania wskazywane w dokumentach wykonawczych muszą być zgodne ze Strategią Rozwoju Gminy Sędziszów – zgodność tę należy wykazać poprzez odniesienie do konkretnego celu operacyjnego.

9. Zgodność strategii rozwoju z dokumentami wyższego szczebla

Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r);
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;
- Programem Regionalnym na lata 2021-2027 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.

Powiązania poszczególnych celów operacyjnych *Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów* z celami poszczególnych dokumentów strategicznych wyższego szczebla prezentuje poniższa matryca. Ze względów formatowania dokumentu (duża liczba zaproponowanych celów), celom operacyjnym niniejszej strategii odpowiadają następujące liczebniki:

- 1.1.** Rozwój infrastruktury drogowej gminy
- 1.2.** Rozwój oferty mieszkaniowej gminy
- 1.3.** Rozwój placówek oświatowych i procesu nauczania
- 1.4.** Gmina Sędziszów miejscem bezpiecznym
- 2.1.** Gmina Sędziszów jako atrakcyjna przestrzeń inwestycyjna
- 2.2.** Wsparcie i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców
- 2.3.** Zrównoważona działalność gospodarcza
- 3.1.** Wykreowanie spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy
- 3.2.** Dbłość o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE
- 4.1.** Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej
- 4.2.** Rozwój oferty kulturowej i spędzania wolnego czasu
- 4.3.** Wsparcie oddolnych inicjatyw mieszkańców
- 4.4.** Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych
- 4.5.** Sprawne zarządzanie gminą

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	
I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.	1.3. / 2.1. / 2.2.
II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	1.2. / 1.3. / 2.3. / 3.1. / 3.2. / 4.1. / 4.2. / 4.3. / 4.4.
III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	1.4. / 4.5
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	
1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.	1.2. / 2.1. / 2.2. / 3.2.
1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze	BRAK
1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.	BRAK
1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.	2.1.
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	1.1. / 1.2. / 2.1. / 2.2. / 4.1. / 4.4.
Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	
2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.	1.3. / 2.1. / 3.2. / 4.5.
2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.	2.1. / 2.2. / 2.3.
2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.	3.2.
Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	
3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.	4.5.
3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.	4.3. / 4.5.
3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.	2.2. / 4.3. / 4.4. / 4.5.
3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.	4.5.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	
Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie	
1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki.	2.1. / 3.1. / 3.2. /
1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu.	1.2. / 1.3. / 2.2.
1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.	2.1. / 2.2. / 2.3.
Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region	
2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.	3.2.
2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych.	3.2.
2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.	3.2.
Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi	
3.1. Silny kapitał społeczny w regionie.	1.2. / 1.3. / 2.2. / 4.2. / 4.3.
3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym.	1.2. / 4.4.
3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.	1.1. / 1.2. / 2.1.
Cel 4. horyzontalny – Sprawne zarządzanie regionem	
4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem.	4.5.
4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego.	2.1. / 4.5.
4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa.	4.5.
Program regionalny na lata 2021-2027 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	
Priorytet 1. Konkurencyjna gospodarka	
1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywania zaawansowanych technologii.	2.1.
1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych.	1.2. / 4.5.

1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne.	2.1. / 2.2.
1.4. Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.	2.1.
Priorytet 2. Region przyjazny dla środowiska	
2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.	2.2. / 3.2.
2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	2.2. / 3.2.
2.3. Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.	2.2. / 3.2.
2.4. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.	3.2.
2.5. Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym.	3.2.
2.6. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.	3.2.
Priorytet 3. Mobilność miejska	
3.1. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	BRAK
Priorytet 4. Dostępne świętokrzyskie	
4.1. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	1.1.
Priorytet 5. Świętokrzyskie dla mieszkańców	
5.1. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.	1.3. / 2.2.
5.2. Wspierania włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	1.2. / 2.2. / 4.2.
5.3. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.	1.2. / 4.4.
5.4. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	3.1. / 4.2.

Priorytet 6. Wspólnota i przestrzeń	
6.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	BRAK
6.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.	1.2. / 1.4. / 3.1. / 4.2.
Priorytet 7. Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców	
7.1. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.	1.2. / 2.2.
7.2. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości o kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.	1.3. / 2.2.
Priorytet 8. Edukacja na wszystkich etapach życia	
8.1. Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym poprzez walidację uczenia się poza formalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego.	1.3.
8.2. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	1.3. / 2.2.
8.3. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.	2.2.
Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne	

9.1. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.	1.3. / 2.2. / 4.4.
9.2. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.	BRAK
9.3. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.	1.2. / 4.4.
9.4. Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.	2.2.
Priorytet 10. Aktywni na rynku pracy	
10.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej.	2.2.
10.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływow i mobilności na rynku pracy.	BRAK
10.3. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.	2.2.

Dodatkowo *Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów* jest komplementarna z innymi strategiami i politykami regionalnymi i krajowymi.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r.

Zgodnie z tym dokumentem, w 2040 r. ponad połowę mocy zainstalowanych będą stanowić źródła zeroemisyjne. Szczególną rolę odegra w tym procesie wdrożenie do polskiego systemu elektroenergetycznego morskiej energetyki wiatrowej i uruchomienie elektrowni jądrowej. Będą to dwa strategiczne nowe obszary i gałęzie przemysłu, które zostaną zbudowane w Polsce. To szansa na rozwój krajowego przemysłu, rozwój wyspecjalizowanych kompetencji kadrowych, nowe miejsca pracy i generowanie wartości dodanej dla krajowej gospodarki. Zgodnie z obecnym stanem wiedzy, energetyka jądrowa nie dotyczy gminy Sędziszów. Równolegle do wielkoskalowej energetyki, rozwijać się będzie energetyka rozproszona i obywatelska – oparta na lokalnym kapitale. Transformacja wymaga również zwiększenia wykorzystania technologii OZE w wytwarzaniu ciepła i zwiększenia wykorzystania paliw alternatywnych w transporcie, również poprzez rozwój elektromobilności i wodoromobilności.

Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów jest spójna z Polityką energetyczną Polski do 2040 roku w zakresie następującego celu operacyjnego: 3.2. *Dbłość o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE*

Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, której rolą jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Wśród kierunków interwencji zaproponowanych w tej Polityce można wskazać:

- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

Kierunki te są zgodne z celem operacyjnym 3.2. *Dbłość o walory środowiskowe gminy oraz wzrost produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE*

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Głównym celem krajowej polityki transportowej przedstawionej w strategii jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego. Osiągnięcie tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju. Z perspektywy *Strategii Rozwoju Gminy Sędziszów* do osiągnięcia tego celu przyczynią się działania zawarte głównie w celu operacyjnym 1.1. *Rozwój infrastruktury drogowej gminy*

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

Głównym celem rozwojowych w tej Strategii jest stworzenie warunków do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. *Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów* jest zgodna z następującymi celami szczegółowymi:

- nowe modele organizacji produkcji i rynków, krótkie łańcuchy rynkowe i uczciwa konkurencja,
- rozwój innowacji, cyfryzacji i przemysłu 4.0. w sektorze rolno-spożywczym,
- dostępność wysokiej jakości usług publicznych,
- rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast,
- zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska,
- adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom,
- rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy,
- wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi,
- budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Cel ten doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;

- Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
- Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów w swoich zapisach ma działania zgodne z powyższymi celami:

- Wsparcie oddolnych inicjatyw mieszkańców;
- Rozwój oferty kulturowej i spędzania wolnego czasu;
- Sprawne zarządzanie gminą.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Zadaniem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 było podjęcie wyzwań, jakie stoją przed Polską w obszarze kapitału ludzkiego i spójności społecznej, aby uczynić nasz kraj bardziej atrakcyjnym miejscem do życia oraz dobrym miejscem do rozwijania wiedzy i podejmowania pracy. Strategia ta obejmuje 4 cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
- poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,
- wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Gminy Sędziszów również wskazuje na konieczność podnoszenia kwalifikacji mieszkańców gminy, poprawę dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej oraz rozwój usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych jako odpowiedź na zachodzące procesy demograficzne.

Spis tabel, wykresów i rysunków

Tabela 1. Liczba uczniów w szkołach na terenie gminy Sędziszów w latach 2023-2024.....	8
Tabela 2. Matryca logiczna filarów rozwoju gminy Sędziszów	32
Tabela 3. Powiązanie celów operacyjnych i obszarów programowania	50
<i>Tabela 4. Charakterystyka JCWP na terenie gminy Sędziszów</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 5. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Sędziszów</i>	<i>54</i>
Tabela 6. Wskaźniki monitoringowe	81
Rysunek 1. Mieszkańcy gminy Sędziszów w 2022 roku podziale na płeć.....	2
Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na tle gminy Sędziszów	18
Rysunek 3. Siatka (5km) powierzchni magazynowej w województwie świętokrzyskim oraz bufor 1 km od dróg krajowych i wojewódzkich	20
Rysunek 4. Budynki magazynowe na tle bufora 100 metrów od linii kolejowych oraz dróg powiatowych.....	21
<i>Rysunek 5. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Sędziszów.....</i>	<i>60</i>
Rysunek 6. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sędziszów	63
Rysunek 7. Model funkcjonalno-przestrzenny gminy Sędziszów.....	67
Rysunek 8. Model gminy Sędziszów z uwzględnieniem kierunków rozwoju	70
Rysunek 9. Mapa obszaru „Polski Wschodniej” w okresie 2014 – 2020.....	72
Rysunek 10. Obszary Strategicznej Interwencji	73
Rysunek 11. Moduły wdrażania Strategii	74
Rysunek 12. Terminarz procedury zgłaszania fiszek projektowych	77
Rysunek 13. Główne filary wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Sędziszów	80
Wykres 1. Urodzenia i zgony w gminie Sędziszów w latach 2016-2022	3
Wykres 2. Zameldowania i wymeldowania w ruchu wewnętrznym w gminie Sędziszów	4
Wykres 3. Prognozowana struktura ludności grup ekonomicznych	6
Wykres 4. Osoby bezrobotne na przestrzeni lat 2016-2023 (31.12) w gminie Sędziszów	16